

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra žurnalistiky

**Český „náhubkový zákon“ v kontextu
mediálních legislativních úprav na Slovensku**

Bakalářská diplomová práce

Martin Laštůvka

Vedoucí práce: PhDr. Petr Orság

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil. Práce obsahuje 94 432 znaků.

V Olomouci dne 6. května 2011

.....

Na tomto místě chci poděkovat vedoucímu diplomové práce panu PhDr. Petru Orságovi za pomoc při specifikaci tématu bakalářské práce a následně za cenné rady, připomínky, podporu a čas, který věnoval této práci.

Abstrakt

Tato práce se zabývá popisem tzv. náhubkového zákona, který omezuje činnost českých médií. Práce popisuje cestu k přijetí zákona od předložení až po nabytí účinnosti. Zabývá se také reakcemi na zákon, popisuje jeho další vývoj a jeho možná napadnutí. Zákon zakazuje zveřejnění odposlechů, které nebyly jako důkaz použity u soudu, dále omezuje informování o obětech trestných činů. Druhá zásadní část porovnává podobné legislativní opatření na Slovensku. Konkrétně se jedná o tamní tiskový zákon, který se stejně jako český předpis setkal s velkou řadou záporných reakcí, především ze strany médií.

Klíčová slova

„náhubkový zákon“, slovenský tiskový zákon, veřejný zájem, svoboda projevu, právo na informace, právo na odpověď, právo na opravu, právo na dodatečné sdělení

Abstract

This thesis is concerned with the so-called "clamp law", which restricts the activities of the Czech media. The thesis describes the path to the acceptance of law from the making a motion of law to the entry into force. It also deals with reactions to the law, describes the further development and its possibly challenge. The Act prohibits the publishing of wiretaps, which were not used as evidence in court, still lifting the information on crime victims. The second fundamental part compares the simile legislative actions to the Slovak Republic. Specifically concerning the local press law, which, like the Czech legislativ met with a large number of negative responses, especially from the media.

Key words

„clamp law“, Slovak press act, public interest, freedom of expression, right to information, right of reply, right to correction, right to after announcement

OBSAH

1. ÚVOD.....	6
2. PRÁVA ZARUČENÁ ÚSTAVOU A MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI.....	7
2. 1 STŘET DVOU ÚSTAVNÍCH PRÁV	7
2. 2 ÚSTAVNÍ OMEZENÍ SVOBODY PROJEVU	9
3. CESTA OD PŘEDLOŽENÍ K PŘIJETÍ ZÁKONA.....	11
3. 1 ZÁKON V POSLANECKÉ SNĚMOVNĚ	11
3. 2 REAKCE NA PRVNÍ POSLANECKÉ HLASOVÁNÍ O ZÁKONU	12
3. 3 SENÁTNÍ ROZHODNUTÍ	13
3. 4 DRUHÉ POSLANECKÉ HLASOVÁNÍ O ZÁKONU.....	13
3. 5 ROZHODNUTÍ PREZIDENTA.....	14
4. ZÁSADNÍ ČÁSTI ZÁKONA Z HLEDISKA MEDIÁLNÍHO PROVOZU	16
4. 1 OMEZENÍ A NAŘÍZENÍ	16
4. 2 PENĚŽNÍ SANKCE	17
4. 3 PRÁVNÍ OMEZENÍ ÚNIKU INFORMACÍ, MOŽNOST ODNĚTÍ SVOBODY.....	18
5. OBĚTI TRESTNÝCH ČINŮ	19
6. REAKCE K PŘIJETÍ NÁHUBKOVÉHO ZÁKONA	20
6. 1 PROHLÁŠENÍ MEDIÁLNÍCH ORGANIZACÍ A MÉDIÍ.....	20
6. 2 REAKCE POSLANCŮ MARKA BENDY A FRANTIŠKA BUBLANA.....	21
6. 3 CO UŽ NESMÍ VYJÍT	23
6. 4 ZÁKON U ÚSTAVNÍHO SOUDU	25
6. 5 NÁVRHY NOVELY NÁHUBKOVÉHO ZÁKONA	25
6. 5. 1 POSLANECKÝ NÁVRH	25
6. 5. 2 NÁVRH VLÁDY PREMIÉRA FISCHERA	26
6. 5. 3 PŘÍSTUP VLÁDY PREMIÉRA NEČASE.....	27
7. PŘED ÚSTAVNÍM SOUDEM.....	28
7. 1 PRECEDENTNÍ ROZHODNUTÍ.....	28
7. 2 OSOBY VEŘEJNÉHO ZÁJMU.....	30
7. 3 VŽDY ROZHODNE SOUD	32
8. SLOVENSKÉ PROSTŘEDÍ Z HLEDISKA LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY.....	33
8. 1 HLAVNÍ SPORNÁ ČÁST TISKOVÉHO ZÁKONA PODLE REAKCÍ MÉDIÍ.....	34
8. 2 REAKCE NA PŘIJATÝ TISKOVÝ ZÁKON	36
8. 2. 1 PRÁZDNÉ TITULNÍ STRANY NOVIN	36
8. 2. 2 PRVNÍ A DRUHÝ PŘÍPAD POUŽITÍ PRÁZDNÝCH TITULNÍCH STRAN.....	37
8. 2. 3 HŘÍCHY TISKOVÉHO ZÁKONA	38
8. 2. 4 NÁZORY PRO TISKOVÝ ZÁKON	40
8. 3 ANALÝZA UŽÍVÁNÍ PRÁVA NA ODPOVĚĎ A OPRAVU	41
8. 4 NOVELA TISKOVÉHO ZÁKONA	42

9. PRÁVO NA ODPOVĚĎ A DODATEČNÉ SDĚLENÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ ...	44
9. 1 PARAGRAFOVÁ VERZE PRÁVA NA ODPOVĚĎ A DODATEČNÉ SDĚLENÍ	44
10. ZÁVĚR.....	46
11. SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	48
11. 1 BIBLIOGRAFIE.....	48
11. 2 ELEKTRONICKÉ ZDROJE	48
11. 3 JINÉ ZDROJE.....	53
PŘÍLOHA ČÍSLO 1.....	54
PŘÍLOHA ČÍSLO 2.....	56
PŘÍLOHA ČÍSLO 3.....	57

1. Úvod

Tato bakalářská diplomová práce si bere za cíl popsat vznik zákona č. 52/2009 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád) z roku 2009, který novelizuje zákon č. 141/1961 Sb. Práce popisuje časovou posloupnost legislativního vývoje zákona. Česká média opatření, které se jich bezprostředně týká, kritizují a překřtila jej na tzv. náhubkový zákon, toto mediální označení budeme na stránkách této práce také využívat, a to hlavně kvůli zjednodušení označení zákona.

Následující odstavce a další stránky vysvětlí mimo jiné podstatu zákona a zmíní příčiny nesouhlasu českých médií s ním. Jde o novelu, která například zakazuje zveřejňování informací z odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu, pokud nebyly použity jako důkaz v řízení před soudem. Ještě před tím, se budeme zabývat zákonem z hlediska zveřejňování informací v souvislosti s oběťmi trestných činů.

Druhým cílem práce je uvést do kontextu český náhubkový zákon s podobnými zákony nebo opatřeními v zahraničí. Vzhledem k tomu, že se až do roku 1993, kdy se rozdělilo Československo na dnešní dva samostatné státy, vyvíjela česká a slovenská společnost a s ní spojená žurnalistika společně a oba státy pojí jak kulturní, tak jazyková blízkost, zaměříme se právě na Slovensko a jeho právní normy, které se týkají žurnalistiky a případných omezení nebo příkazů. Konkrétně nám půjde o zákon č. 167/2008 Zb. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve, tedy tzv. tiskový zákon z roku 2008, který na Slovensku vyvolal řadu záporných reakcí.

Jelikož je náhubkový zákon opatřením, jež začalo vznikat na počátku roku 2008, nebyla zatím napsaná odborná literatura, která by se jím přímo zabývala. I proto má tato práce ambici, stát se alespoň částečným zdrojem pro další zpracování tématu, kterým se zabývá. Důležitým pramenem, ze kterého práce čerpá, se stala webová adresa vezenipronovinare.cz, která vznikla jako reakce médií na zavedení zmiňovaného zákona. Odborná literatura, která je v bakalářské práci použita, se obecně věnuje regulaci médií, mezím svobody projevu a legislativním opatřením dotýkajících se médií, především pak práva na informace a svobodu projevu. Dalším zdrojem informací této práce se staly také zprávy, komentáře a analýzy, které se náhubkového zákona týkají a publikovala je tuzemská média. Práce se také opírá o záznamy projednávání novely zákona v Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky. V části věnované srovnání vývoji médií a mediálních omezení novinářů a vydavatelů na Slovensku, vycházíme z odborné literatury významných slovenských osobností, které jsou spojeny s tamním mediálním prostředím.

2. Práva zaručená Ústavou a mezinárodními smlouvami

Jak již bylo naznačeno výše, tato bakalářská práce se z velké části zabývá legislativními omezeními a úpravami, které se dotýkají médií. Ta podávají hlavně informace vycházející ze společnosti. Právě proto na prvním místě zmíníme zákonné úpravy, které ukládají a zaručují lidem ve společnosti jejich práva a povinnosti.

Základním právním pramenem České republiky je Ústava České republiky tedy zákon č. 1/1993 Sb.¹ Ústava vymezuje základní definice spojené s Českou republikou a upravuje práva a povinnosti občanů. Součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“), jedná se o ústavní zákon č. 2/1993 Sb.² Listina je nejvýše postaveným dokumentem v českém právním systému z hlediska osobních práv člověka.

Vedle Listiny garantují svobodu projevu, které se tato práce z velké části dotýká, v českém právní prostředí i mezinárodní úmluvy a smlouvy. Jedná se o Mezinárodní pakt o občanských a politických právech³, Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod⁴, Úmluvu o právech dítěte⁵ a Všeobecnou deklaraci lidských práv⁶.

2. 1 Střet dvou ústavních práv

Ještě před přijetím náhubkového zákona existovaly v primárních pramenech práva České republiky určité spory a střety, které mohou vyplynout právě při snaze novinářů informovat o některých událostech. Jedná se především o střet práva na informace a svobodu projevu s právem na ochranu osobnosti.

Hlava druhá, oddíl dva, čl. 17 Listiny říká mimo jiné toto:

„(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

---

¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

² Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

³ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Dostupné na <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-abc.a.polit.prava.pdf>

⁴ Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Dostupné na http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/82E3CE7F-5D3D-46EB-8C13-4F3262F9E20B/0/CZE_CONV.pdf

⁵ Úmluva o právech dítěte. Dostupné na <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

⁶ Všeobecná deklarace lidských práv. Dostupné na <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) Cenzura je nepřípustná.

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“

Svoboda projevu ale není neomezeným právem. Většina práv a svobod je jistým způsobem regulována, protože jejich užívání může v konkrétních případech ohrozit jiná práva, svobody nebo zájmy. *„Obecně je omezení základních práv a svobod možné buď zákonem, nebo v důsledku střetu dvou základních práv či svobod. Pokud tedy není zákonodárce ústavním předpisem zmocněn k tomu, aby příslušné právo či svobodu omezil, resp. zákonem provedl, je nutné v případě střetu dvou základních práv a svobod jednomu z nich dát přednost, což je úkolem ústavního soudnictví.“⁷*

Listina počítá s možnostmi omezení svobody projevu v případech ochrany jiných zájmů. Jako jiný zájem zmíníme práva, uvedená v druhé hlavě, prvního oddílu, čl. 10 Listiny. Ta říká, že:

„(1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.

(2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.

(3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.“

Ochrana osobnostních práv se dostává do konfliktu se svobodou projevu hlavně v případech, kdy média podávají informace dotýkající se důstojnosti, soukromí, dobrého jména nebo cti občana. *„Cílem všech médií je ovšem aktuálně informovat a kriticky hodnotit, a to zejména osoby veřejně činné.“⁸*

---

⁷ Bartoň 2002, str. 28

⁸ Bartoň 2002, str. 46

2. 2 Ústavní omezení svobody projevu

Možnosti omezení projevu podle odstavce 4, čl. 17 Listiny využilo i Ministerstvo spravedlnosti v případě předložení návrhu novely zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Zmíněný odstavec totiž umožňuje omezit svobodu projevu, k čemuž měla novela trestního řádu vést za účelem ochrany osobnostních práv fyzických osob. Návrh ministerstva vznikl nedlouho poté, co byla uveřejněna tzv. kuřimská kauza⁹, ta odhalila případ týrání dvou chlapců v Kuřimi, které bylo náhodou zjištěno v květnu 2007.

Týrání odhalil jeden z obyvatelů Kuřimi, ten se pokoušel spustit elektronickou kameru hlídající jeho novorozené dítě. Na monitoru se mu však zobrazily záběry z podobného zařízení v jednom ze sousedních domů. Obraz mu ukázal na zemi ležícího nahého a spoutaného chlapce. Policie po oznámení zadržela jeho matku Kláru Maurovou. Maurová byla odsouzena k odnětí svobody na devět let. Soud odsoudil i dalších pět osob, které měly chlapce týrat také.

O případu informovala snad všechna tuzemská média, ovšem způsob, kterým někteří novináři seznamovali společnost s okolnostmi případu, překročil únosné meze. „*Vyvstala potřeba více chránit osobnost a soukromí oběti trestného činu, již je zapotřebí zvlášť chránit vzhledem k jejímu věku nebo povaze spáchaného činu a která je mnohdy sekundárně viktimizována nešetrným způsobem medializace případu, kdy jsou uváděny detailní informace týkající se osoby oběti, její rodiny a soukromí. Oběť trestného činu se tak musí vyrovnávat nejen s následky trestného činu, ale i s nepříznivými dopady zvýšeného zájmu veřejnosti o „její kauzu“, přičemž může dojít k dalšímu poškozování oběti. Na tuto nepříznivou situaci reaguje předkládaná novela, jejímž cílem je maximálně omezit okruh informací poskytovaných veřejnosti o oběti trestného činu, kterou je třeba zvýšeně chránit, a zabránit zveřejňování jejich osobních údajů, fotografií či obrazových záznamů - ať už prostřednictvím veřejných sdělovacích prostředků (tisk, rozhlas, televize), včetně veřejných počítačových sítí (Internet se službou World Wide Web), - nebo jiným obdobně účinným způsobem (např. formou letáků).*“¹⁰

Způsob informování médií o případu z Kuřimi kritizoval na svém blogu Petr Závozda, šéfredaktor online deníku Aktuálně.cz. „*Nahé křehké tělo se nepřírozeně kroutí. Ruce svázané za zády. Chlapec se snaží polykat, jídlo mu do úst cpe anonymní ruka. Hoča můžeme*

---

⁹Kuřimská kauza: Přehledně, jak jen to jde, Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/analyzy-a-specially/clanek.phtml?id=430002>

¹⁰Sněmovní tisk 443/0, část č. 1/2, Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=443&ct1=0>

pozorovat z nadhledu. Černobílý záznam a formální proužek přes oči (nebo „rozpixlovaná“, rozmazaná část obličeje), který poskakuje v rytmu chlapcovy snahy polknout, umocňují pocit skutečnosti.

Šokující záběry týraného jsou tu pro každého, texty o jeho utrpení také. Podívejte se, čtěte. To je ten malý... Kuřimská kauza ukázala, jak dokážou být některá média necitlivá, krutě zasahovat do soukromí lidí v té nejtěžší situaci. Dalo by se doložit, jak bezohledná publicita dokáže zničit člověku život, tvrdě zasáhnout rodinu, zahnat děti do kouta...¹¹

Jak naznačuje odůvodnění novelizace zákona ze strany Ministerstva spravedlnosti, tak reakce Petra Závody, umožnilo necitlivé zveřejňování informací o kuřimském případu využít zákonem zmíněnou **nezbytnost** pro omezení svobody projevu.

---

¹¹ Závoda, Petr: *Zneužití obětí a zákona*, Dostupné na <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/redakce-aktualne.php?itemid=6258>

3. Cesta od předložení k přijetí zákona

3.1 Zákon v Poslanecké sněmovně

Vláda předložila sněmovně návrh novely zákona o trestním řízení soudním¹² 27. února 2008.

Organizační výbor projednání návrhu zákona doporučil 12. března 2008 a navrhl zákon k prostudování ústavně právnímu výboru. První čtení proběhlo 25. dubna 2008 na 30. schůzi Poslanecké sněmovny. Návrh zákona byl přikázán k projednání ústavně právnímu výboru.

Vládní návrh byl poprvé projednáván ústavně právním výborem 14. května 2008. Tomuto výboru předsedal v době předložení vládního návrhu poslanec Občanské demokratické strany (dále jen „ODS“) Marek Benda. Výbor přijal na návrh Marka Bendy usnesení, v němž v obecné rozpravě přerušil projednávání vládního návrhu na vydání zákona, s tím že Ministerstvo spravedlnosti předloží pozměňovací návrhy do 30. května 2008.

11. září 2008 podal předseda Benda na ústavně právním výboru pozměňovací návrh. Zároveň navrhl přerušit projednávání tohoto tisku a výbor následně přijal usnesení, ve kterém Bendovi vyhověl.

Zápis ze 46. schůze ústavně právního výboru konané 15. října 2008, uvádí, že k projednávanému vládnímu návrhu vystoupili v podrobné rozpravě poslanci Miloš Melčák a Marek Benda. „*Závěrem výbor na návrh zpravodaje posl. Melčáka přijal usnesení č. 118, v němž doporučuje Poslanecké sněmovně vyslovit souhlas s vládním návrhem na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (tisk 443) ve znění komplexního pozměňovacího návrhu.*“¹³ Ústavně právní výbor vydal 20. října 2008 usnesení doručené poslancům jako tisk 443/1 (komplexní pozměňující návrh)¹⁴.

Ve druhém čtení prošel zákon obecnou i podrobnou rozpravou 24. října 2008. Podané pozměňovací návrhy byly zpracovány, ovšem úprava neobsahovala žádné zásadní změny oproti znění komplexního pozměňovacího návrhu poslance Bendy¹⁵. Zákon byl poslaneckou sněmovnou schválen ve třetím čtení 31. října 2008.

Hlasování o zákoně proběhlo velice hladce. V době hlasování bylo v poslanecké sněmovně 155 přítomných poslanců, takže pro přijetí zákona bylo třeba alespoň 78 kladných

---

¹² *Sněmovní tisk 443/0, část č. 1/2*, Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=443&ct1=0>

¹³ *Ústavně právní výbor Zápis z jednání č. 46*, Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=52274>

¹⁴ *Ústavně právní výbor Usnesení č. 118*, Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=30660>

¹⁵ Viz kapitola 4

hlasů. Zákon byl ale přijat nevídanou většinou, která hluboce překročila tu ústavní, tedy 120 hlasů. Pro přijetí zákona se vyslovalo 149 poslanců, nikdo nebyl proti a 6 zákonodárců se hlasování zdrželo, byli to František Bublan, Vítězslav Jandák a Richard Dolejš z České strany sociálně demokratické (dále jen „ČSSD“), Petr Nečas s Alešem Řebíčkem z ODS a Karel Šidlo z Komunistické stran Čech a Moravy (dále jen „KSČM“).

3. 2 Reakce na první poslanecké hlasování o zákonu

„Zpráva o přijetí zákona překvapila česká média a novináře. Nepředcházela mu žádná debata s žurnalisty či vydavateli. Byl to prostě krátký proces. Marek Benda později argumentoval, že na takovém postupu není nic divného – poslanci prý nenesou odpovědnost za to, že média přípravě novely nevěnovala pozornost.“¹⁶

Obava z omezení vlastní činnosti vyvolala mezi českými médii odhodlání společně zabránit tomu, aby zákon vůbec v platnost vstoupil. Společné odmítavé stanovisko zaujalo 26 celoplošných televizních, tištěných a internetových médií. Pomyslný a následně i skutečný podpis šéfredaktorů pod odmítnutí zákona napsaly tyto redakce: MF DNES, iDNES.cz, Lidové noviny, Lidovky.cz, Právo, Novinky.cz, Hospodářské noviny, iHNed.cz, Deník, denik.cz, Blesk, blesk.cz, TV Nova, tn.cz, aktuálně.cz, Prima TV, Česká televize, Týden, týden.cz, Respekt, respekt.cz, Euro, euro.cz, Ekonom, Ekonom.cz a Reflex. K protestu se připojil i Syndikát novinářů ČR a Unie vydavatelů.

Ústava České republiky a z ní vycházející dvoukomorový parlamentní systém dal médiím možnost obrátit se na Senát s návrhem o vrácení zákona zpět do Poslanecké sněmovny. Média zaslala předsedovi Senátu Přemyslu Sobotkovi, prvnímu místopředsedovi horní komory Parlamentu Petru Pithartovi a Jiřímu Oberfalzerovi, předsedovi Stálé komise Senátu pro sdělovací prostředky Dopis šéfredaktorů českých médií¹⁷, v němž žádala zmíněné muže o odložení projednávání zákonné úpravy do té doby, než proběhne o zákonu diskuse s odbornou veřejností.

---

¹⁶ *Stručná historie náhubkového zákona*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/jak-vznikl-zakon/>

¹⁷ *Dopis šéfredaktorů českých médií vedení Senátu, druhé komory českého Parlamentu*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/sefredaktori-senatu.html>

3. 3 Senátní rozhodnutí

Poslanecká sněmovna postoupila návrh zákona Senátu 12. listopadu 2008. Stálá komise Senátu pro ochranu soukromí projednala návrh 9. prosince 2008 a přijala k němu usnesení¹⁸, ve kterém mimo jiné píše:

„d) (komise) má za to, že před přijetím navrhovaného zákona je potřeba vést větší diskuzi s médii a odborníky, a to především pro případy, kdy je podezřelým z trestného činu veřejná osoba;

e) doporučuje vypustit z návrhu zákona § 8 c. “¹⁹ Jde o paragraf, který zakazuje zveřejňování informací z odposlechnů a záznamů telekomunikačního provozu, pokud nebyly použity jako důkaz v řízení před soudem.

Senát nakonec po mnohých protestech českých médií i mezinárodních novinářských organizací vrátil zákonnou úpravu zpátky k projednání do Poslanecké sněmovny.

Rozhodnutí Senátu s pozměňovacím návrhem²⁰ byl doručen poslancům 12. prosince 2008.

3. 4 Druhé poslanecké hlasování o zákonu

„Zdálo se, že parlament nakonec zákon neschválí, anebo začne pracovat na novém, v kterém se objeví zmínka o veřejném zájmu – tedy o situaci, kdy je zveřejnění údajů z policejních odposlechnů a jmen obětí trestných činů povoleno. Mnozí novináři byli přesvědčeni, že většina poslanců ani nevěděla, pro co v říjnu 2008 zvedli ruku. A někteří politici uklidňovali média, že se nemají čeho bát.“²¹

Poslanecká sněmovna o návrhu zákona, který Senát do Sněmovny vrátil, hlasovala 5. února 2009. Ovšem na původní podobě návrhu zákona se nic nezměnilo a Sněmovna se vyslovila pro přijetí zákona.

Podle čl. 47 druhé hlavy Ústavy je návrh zákona přijat, jestliže je schválen nadpoloviční většinou všech poslanců. Ze 161 přítomných poslanců pro návrh hlasovalo 129, hlasování se zdrželo 32 zákonodárců. Ze šestice poslanců, kteří se v prvním hlasování zdrželi,

---

¹⁸ Usnesení Stálé komise Senátu pro ochranu soukromí, Dostupné na <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=48948>

¹⁹ Usnesení Stálé komise Senátu pro ochranu soukromí, Dostupné na <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=48948>

²⁰ Sněmovní tisk 443/4, Dostupné na <http://www.psp.cz/xqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=443&ct1=4>

²¹ Stručná historie náhubkového zákona, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/jak-vznikl-zakon/>

se nyní pro návrh vyjádřil Vítězslav Jandák. Petr Nečas a Aleš Řebíček nebyli při hlasování přihlášení.

„Pro zákon zvedl ruku tehdejší český premiér a předseda ODS Mirek Topolánek, a to v době, kdy Česká republika předsedala Evropské unii. Zákon podpořil i úřadující ministr vnitra Ivan Langer. Tedy ten politik, jehož jméno se objevilo v policejních odposleších popisujících nadstandardní vztahy mezi politikou, podnikáním a podsvětím. Zákon navíc podpořila i většina poslanců, v tu dobu opoziční, sociální demokracie. Předseda ČSSD Jiří Paroubek se sice hlasování neúčastnil, ale lze s úspěchem pochybovat o tom, že by jím řízená strana zákon tak masivně podpořila navzdory jeho přesvědčení.“²²

3. 5 Rozhodnutí prezidenta

Poslanecké přehlasování senátního návrhu mohl ještě zvrátit prezident Václav Klaus. Prezident republiky má podle čl. 50 druhé hlavy Ústavy právo vrátit přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního, s odůvodněním do patnácti dnů ode dne, kdy mu byl postoupen.

Zástupci médií zaslali prezidentovi, podobně jako senátorům dopis²³, ve kterém jej žádali o to, aby využil ústavní právo a zákon svým rozhodnutím vrátil zpět do Poslanecké sněmovny. Přesto prezident v půli února oznámil, že zákon zpátky do dolní komory Parlamentu vracet nemíní a podepsal jej 16. února 2009.

Prezident odpověděl šéfredaktorům médií dopisem²⁴, ve kterém mimo jiné polemizoval s jejich zájmy a důvody, které je vedly k napsání dopisu, jenž měl náhubkový zákon rozhodnutím prezidenta vrátit zpět do Poslanecké sněmovny.

Klaus ve své odpovědi šéfredaktorům napsal také toto: *„Chápu, že někteří novináři si zvyšují svůj profesionální status a popularitu právě ilegálním zveřejňováním informací, které mají potenci (a již se tak mnohokrát stalo) nenapravitelně poškodit pověst, čest a společenské uplatnění nevinných občanů. Chápu rovněž, že v dnešním pojetí mediálního byznysu je z hlediska vydavatelů hlavním kritériem úspěšnosti zvyšování sledovanosti či čtenosti, od něhož se přímo odvíjí jejich podnikatelský úspěch (což paradoxně platí i pro tzv. veřejnoprávní média). To jsou jistě regulérní zájmy. Neregulérní však je na podporu těchto privátních aktivit*

---

²² *Stručná historie náhubkového zákona*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/jak-vznikl-zakon/>

²³ *Dopis šéfredaktorů českých médií prezidentu republiky Václavu Klausovi*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/sefredaktori-prezidentovi.html>

²⁴ *Odpověď prezidenta republiky Václava Klause šéfredaktorům českých médií*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/prezident-sefredaktorum.html>

argumentovat zájmem veřejným. Nemůže to být přece sama profesní skupina, která svůj produkt za „veřejný zájem“ případně označí, ale pouze nezávislý soud – a to vždy následně, protože každý případ je jiný, individuální a nelze jej zobecnit.“²⁵

Prezident Klaus v dopise také připomněl, že z pozice své funkce bude vždy zastávat práva nevinných občanů. V případě veřejného zájmu (podle jeho mínění produktu médií) a ochrany osobnosti se přikloní na stranu občana.

„Věřím, že pochopíte, že jako prezident republiky při vážení dvou důležitých zájmů, které mají oba svou oporu v Ústavě České republiky, budu vždy stát na straně toho slabšího, jenž se svých svobod a práv dovolává daleko obtížněji, tedy jednotlivého občana.“²⁶

„Jeden český komentátor k tomu poznamenal: V naposledy publikovaných odposleších, po kterých byl zákon navržen a přijat, figurovali následující „slabí“: Ivan Langer – politik, Vlastimil Tlustý – politik, František Mrázek – podnikatel...“²⁷

Zákon vyšel 26. února 2009 ve Sbírce zákonů v částce 18 pod číslem 52/2009 Sb.²⁸

---

²⁵ *Odpověď prezidenta republiky Václava Klause šéfredaktorům českých médií.* Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/prezident-sefredaktorum.html>

²⁶ *Odpověď prezidenta republiky Václava Klause šéfredaktorům českých médií.* Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/prezident-sefredaktorum.html>

²⁷ *Stručná historie náhubkového zákona,* Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/jak-vznikl-zakon/>

²⁸ Sbírka zákonů, zákon č. 52/2009. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/priloha/text-zakona-cz.pdf>

4. Zásadní části zákona z hlediska mediálního provozu

4.1 Omezení a nařízení

Některé zásadní části zákona č. 52/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů:

„§ 8a

(1) [...] V přípravném řízení nesmějí (orgány činné v trestním řízení) zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti osoby, proti které se vede trestní řízení, poškozeného, zúčastněné osoby a svědka; takové informace mohou v nezbytném rozsahu zveřejnit pouze pro účely pátrání po osobách nebo pro dosažení účelu trestního řízení.

(2) Při poskytování informací podle odstavce 1 orgány činné v trestním řízení zvláště dbají na ochranu osobních údajů a soukromí osob mladších 18 let.

§ 8b

(2) Nikdo nesmí v souvislosti s trestným činem spáchaným na poškozeném jakýmkoli způsobem zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti poškozeného, který je osobou mladší 18 let nebo vůči němuž byl spáchán trestný čin kuplířství nebo šíření pornografie nebo některý z trestných činů proti životu a zdraví, svobodě a lidské důstojnosti nebo proti rodině a mládeži.

(3) Zveřejnění obrazových snímků, obrazových a zvukových záznamů nebo jiných informací o průběhu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, které by umožnily zjištění totožnosti poškozeného uvedeného v odstavci 2, je zakázáno.

(4) Pravomocný rozsudek nesmí být zveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích s uvedením jména, popřípadě jmen, příjmení a bydliště poškozeného uvedeného v odstavci 2. Předseda senátu může s přihlédnutím k osobě poškozeného a povaze a charakteru spáchaného trestného činu rozhodnout o dalších omezeních spojených se zveřejněním pravomocného odsuzujícího rozsudku za účelem přiměřené ochrany zájmů takového poškozeného.

(5) Zákaz zveřejnění informací uvedený v odstavcích 2 až 4 neplatí,

a) umožňuje-li jejich zveřejnění tento zákon,

b) je-li jejich zveřejnění nezbytné pro účely pátrání po osobách nebo pro dosažení účelu

trestního řízení, nebo

c) dá-li k jejich zveřejnění poškozený předchozí písemný souhlas; je-li poškozený mladší 18 let nebo je zbaven způsobilosti k právním úkonům anebo je jeho způsobilost k právním úkonům omezena, musí dát takový souhlas také jeho zákonný zástupce.

§ 8c

Pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis nestanoví jinak, nikdo nesmí bez souhlasu osoby, které se takové informace týkají, zveřejnit informace o nařízení či provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88²⁹ nebo informace z něj získané, údaje o telekomunikačním provozu zjištěné na základě příkazu podle § 88a, nebo informace získané sledováním osob a věcí podle § 158d³⁰ odst. 2 a 3, umožňují-li zjištění totožnosti této osoby a nebyly-li použity jako důkaz v řízení před soudem.“

4. 2 Peněžní sankce

„§ 44a

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší zákaz zveřejnění osobních údajů stanovený jiným právním předpisem.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

(3) Za přestupek podle odstavce 1 spáchaný tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.

§ 45a

(1) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že poruší zákaz zveřejnění osobních údajů stanovený jiným právním předpisem.

(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

---

²⁹Sbírka zákonů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: *Trestní řád*, Dostupné na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast1h4.aspx

³⁰Sbírka zákonů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: *Trestní řád*, Dostupné na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast2h9.aspx

(3) Za správní delikt podle odstavce 1 spáchaný tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem se uloží pokuta do 5 000 000 Kč.“

4. 3 Právní omezení úniku informací, možnost odnětí svobody

Změna trestního zákona (zákona č. 140/1961 Sb.³¹) uvádí:

„§ 178

Neoprávněné nakládání s osobními údaji:

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si přisvojí osobní údaje o jiném shromážděné v průběhu trestního řízení nebo v souvislosti s výkonem veřejné správy a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, již se osobní údaje týkají, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo, byť i z nedbalosti, poruší právním předpisem stanovenou povinnost mlčenlivosti tím, že sdělí nebo zpřístupní osobní údaje o jiném získané v souvislosti s výkonem svého povolání, zaměstnání nebo funkce a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, již se osobní údaje týkají.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo

b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 porušením povinností vyplývajících z jeho povolání, zaměstnání nebo funkce.“

---

³¹Sbírka zákonů, zákon č. 140/1961 Sb.: *Trestní zákon*, Dostupné na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_zakon/cast2h3.aspx

5. Oběti trestných činů

V předešlé podkapitole 4.1 jsme uvedli části náhubkového zákona, které se týkají omezení médií v informování o obětech trestných činů, konkrétně se tomu věnuje celý § 8. Tato část byla vlastně na počátku celé novely a šlo o hlavní záměr Ministerstva spravedlnosti.

„O legislativní změně se začalo vážněji uvažovat v souvislosti s týráním dětí v Kuřimské kauze. Správný záměr chránit například dětské oběti před necitlivou publicitou se však nakonec proměnil v takzvaný náhubkový zákon, který omezuje informování veřejnosti i v jiných situacích,“³² píše v článku o náhubkovém zákoně Petr Závozda, šéfredaktor zpravodajského serveru Aktuálně.cz.

Závozda zde připouští, že novela omezující zveřejňování informací z pohledu ochrany obětí trestných činů, především dětí do 18 let, je správná. Média proti tomuto ustanovení také nevystupovala tak ostře, jak proti jiným paragrafům zákona. *„Chránit dětské oběti trestných činů je samozřejmě správný záměr,“³³* píše se na serveru vezenipronovinare.cz.

V případě zveřejňování informací o obětech trestných činů, které jsou již plnoleté, však některé protiargumenty média používala. Vadilo jim například to, že poškozený by musel nejdříve podepsat souhlas, a teprve potom by o jeho případu mohla média informovat, tedy i s uvedením jeho identity. *„Takový zákaz může vést v konečném důsledku k absurdní situaci, kdy média nebudou moci informovat, že se někdo pokusil o atentát na prezidenta republiky – neseženou totiž souhlas hlavy státu.“³⁴* Tento argument se však pokusíme vyvrátit níže v podkapitole 7. 2 věnované veřejnému zájmu.

Pokud se ještě vrátíme k ochraně plnoletých obětí trestných činů (a nevezmeme v potaz případný pokus o atentát na prezidenta), můžeme zmínit jiné evropské legislativy, kde je plnohodnotná ochrana proti zveřejnění informací o zletilých obětech trestných činů dána naroveň s oběťmi nezletilými. Například v Itálii existuje zákon, který klasifikuje znásilnění ženy jako těžký zločin s vysokou trestní sazbou pro pachatele, ale zároveň zajišťuje ženám zvýšenou ochranu. Žena může podle zmíněného zákona sama požádat, aby byl proces neveřejný.³⁵

---

³² Závozda, Petr: *Náhubkový zákon: Co už nemáte vědět o politicích*, Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/domaci/soudy-a-pravo/clanek.phtml?id=633367>

³³ *Stručná historie náhubkového zákona*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/jak-vznikl-zakon/>

³⁴ *Stručná historie náhubkového zákona*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/jak-vznikl-zakon/>

³⁵ Knap 2004, str. 370

6. Reakce k přijetí náhubkového zákona

6. 1 Prohlášení mediálních organizací a médií

„Tento zákon vážně podkopává právo informovat a být informován, podkopává ústavou zaručené právo šířit zprávy a informace.“³⁶

Především konstatování je hlavičkou portálu vezenipronovinare.cz. Jde o prohlášení mezinárodní novinářské organizace Reportéři bez hranic. Věta i vznik zmíněné internetové stránky je reakcí na rozhodnutí českého parlamentu, který přijal zákon č. 52/2009 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád). Proti zákonu protestovala česká média a několik mezinárodních novinářských organizací.

Ještě před schválením zákona vydali Reportéři bez hranic prohlášení, ve kterém mimo jiné píše: *„Reportéři bez hranic odsuzují navrženou novelu trestního zákona, která by zakázala médiím publikovat obsah policejních odposlechnů i jakoukoli informaci, že policie k odposlechu přistoupila. Pro toho, kdo zákon poruší, stanovuje novela trest až pětiletého vězení a pětimilionové pokuty (přes 180 000 euro). Zákon by omezil zdroje informací a vytvořil by vážnou překážku investigativní žurnalistice.“³⁷*

5. února 2009, tedy v den kdy poslanci přehlasovali senátorské veto, vydala Asociace evropských vydavatelů prohlášení, ve kterém odsuzuje obsah zákona a hlasování českých poslanců. *„Asociace evropských vydavatelů novin vyjadřuje extrémní znepokojení a zklamání nad tím, že čeští poslanci dnes ignorovali žádosti mezinárodních a českých médií a novinářských organizací a velkou většinou přijali kontroverzní „antiodposlechový“ zákon. Tento hrozivý vývoj odporuje mezinárodním závazkům České republiky respektovat svobodu médií a vážně podkopává právo občanů na informace a obecně zaručené právo zprávy a informace šířit.“³⁸*

Proti novele zákona vystoupili i sportovní novináři. Klub sportovních novinářů ve svém prohlášení z 31. března 2009 uvádí toto: *„Zákon „představuje de facto cenzuru omezující možnost médií provozovat kvalitní investigativní žurnalistiku. Vlastní zkušenosti nás vedou k přesvědčení, že bez náležité pozornosti médií by kupříkladu úplatkářská causa v českém fotbale, v níž sehrály policejní odposlechy zásadní roli, skončila ve ztracenu a k sankcím,*

---

³⁶ Vezenipronovinare.cz, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/>

³⁷ Prohlášení Reportérů bez hranic: svoboda tisku ohrožena navrženou novelou o odposleších, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/RWB-prohlaseni.html>

³⁸ Prohlášení Asociace evropských vydavatelů novin, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/ENPA-prohlaseni.html>

natož pak změnám by v českém fotbale nedošlo.“³⁹ Klub sportovních novinářů v tomto prohlášení odkazuje na úplatkářskou aféru v českém fotbale z roku 2004.⁴⁰

Česká média oslovila otevřeným dopisem i amerického prezidenta Baracka Obamu a představitele Evropské unie u příležitosti jejich pražského summitu. Dopis státníky v České republice vítal, ale zároveň upozorňoval na náhubkový zákon. „*Vítejte však také v zemi, která právě před pár dny zavedla bezprecedentní tresty až pětiletého vězení za zveřejňování pravdivých informací. Mimo jiné se jedná i o informace, které mohou prokázat podivné obchody mezi politiky a podnikateli či ukazují na zneužívání politických funkcí.*“⁴¹

Svůj dopis jako upozornění na nastalou situaci poslala Unie vydavatelům všem poslankyním a poslancům Poslanecké sněmovny. Unie upozorňuje zákonodárce, že 3. května si nejen žurnalisté připomínají Světový den svobody tisku a zmiňuje zákon č. 52/2009 Sb., kterým se novelizuje trestní řád. „*Původní návrh Ministerstva spravedlnosti byl formulován tak, aby novela posilovala ochranu obětí trestných činů, dětí a mládeže v rámci trestních řízení. Bohužel akceptací poslaneckého návrhu Poslanecká sněmovna dne 31. 10. 2008 změnila tento návrh tak, že značně omezuje možnosti investigativní žurnalistiky tím, že postihuje finančními tresty nebo tresty odnětí svobody zveřejnění dokumentů z odposlechů, což byl prostředek, jak veřejnost seznámit s pozadím řady podezřelých kauz.*“⁴²

Novinář Miloš Čermák, mimo jiné bývalý šéfredaktor Lidových novin, se domnívá, že ačkoli úniky z policejních spisů "napáchaly víc škody než užitku" a zveřejnění řady odposlechů nebylo ve veřejném zájmu, je zákaz jejich otisknutí "špatný a hloupý".⁴³

6. 2 Reakce poslanců Marka Benda a Františka Bublana

Poslanec ODS Marek Benda, který stál za zpřísněním návrhu novely zákona Ministerstva spravedlnosti o trestním řízení soudním, se v několika médiích vyjadřoval k tomu, proč zákon v „náhubkové“ podobě navrhl. V době, kdy Sněmovna předala zákon k projednání Senátu, poskytl Benda serveru iDnes.cz následující rozhovor.⁴⁴

---

³⁹ *Protest sportovních novinářů*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/protest-sportovnich-novinaru.html>

⁴⁰ deník Sport, 3. 5. 2004, s. 10, Korupční superskandál!

⁴¹ *Otevřený dopis českým médiím prezidentu Obamovi a představitelům EU u příležitosti jejich pražského summitu*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/otevreny-dopis-obamovi.html>

⁴² *Dopis unie vydavatelům*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/priloha/dopis-poslancum-wpfd.pdf>

⁴³ Vaca, Jan; Šťastný, Jiří: *Novela trestního řádu omezuje svobodu médií, tvrdí kritici*, Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A081104_195652_media_lpo

⁴⁴ Vaca, Jan; Šťastný, Jiří: *Novela trestního řádu omezuje svobodu médií, tvrdí kritici*, Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A081104_195652_media_lpo

Proč jste navrhl tak přísnou úpravu zákona, zakazující zveřejnění odposlechů?

Odposlechy jsou natolik závažným zásahem do osobnostních práv, že musí sloužit jen k potrestání zločince. Nemohou se používat ke skandalizaci lidí.

A co veřejný zájem? Co když novinář z odposlechu zjistí informaci dokazující například napojení politika na organizovaný zločin?

To je střet dvou ústavních principů. Práva na informace a práva na ochranu osobnosti. To umím vyřešit jen tak, že řeknu generální ne zveřejnění. Pokud jste přesvědčen, že informace má být otisknuta, tak to udělejte, ale pak si svůj názor budete muset obhájit před soudem.

A není to jen alibismus? Stát neumí zajistit, aby odposlechy neunikaly od policie, a proto zakáže jejich zveřejnění?

To by samozřejmě bylo lepší, ale stát to neumí. Informace totiž neunikají jen od policie a státních zástupců, ale i od advokátů a vůči nim nemáme státně mocenskou sílu. Úniky informací ze spisů se špatně šetří. Když se začaly v minulosti vyšetřovat, tak se všichni vylouvali na všechny a málokdy se něco zjistí.

Nepovažujete úpravu zákona za cenzuru médií?

V žádném případě. Je jistý okruh osobních informací, do kterých nikomu nic není. To přece nebyl veřejný zájem, aby lidé vtipkovali o hlouposti fotbalových funkcionářů jako v případě zveřejnění odposlechů v jedné známé kauze.

František Bublan, sociálnědemokratický poslanec a bývalý ministr vnitra, se při hlasování o návrhu zákona zdržel. Z tohoto důvodu uvádíme vedle Bendových názorů i reakce poslance, který pro náhubkový zákon nebyl. Také Bublanův rozhovor byl publikován na serveru iDnes.cz.⁴⁵

Pro novelu zákona hlasovalo minulý týden 149 ze 155 přítomných poslanců. Vy jste byl jeden z šesti zákonodárců, kteří mají jiný názor. Proč?

Mně se to ustanovení prostě nezdálo. Přejde mi to celé jako politikum. Nejsem samozřejmě příznivcem zveřejňování nějakých citlivých údajů nebo odposlechů, ale nemyslím si, že je vhodné jít cestou, že něco zakážeme médiím a přitom neuděláme žádné opatření na vlastní straně.

---

⁴⁵ Vaca, Jan; Šťastný, Jiří: *Novela trestního řádu omezuje svobodu médií, tvrdí kritici*, Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A081104_195652_media_lpo

Jak to myslíte?

Myslím, že stát by se měl především snažit, aby citlivé údaje neutíkaly od policie, žalobců a také od advokátů, což se stává asi nejčastěji. Lepší by bylo zamezit, aby se někam části spisů nebo odposlechů vůbec dostaly. Média by se kvůli tomu trestat neměla.

Poslanec ODS Marek Benda tvrdí, že i po přijetí tohoto zákona budou smět novináři zveřejňovat odposlechy. Zároveň si však musí být jisti, že se u případného soudu obhájí, že tak udělali ve veřejném zájmu.

Tady jde bohužel o to, co je veřejným zájmem, a obávám se, že každý soud to může brát různě. Podle mě ale všechny odposlechy, které se v poslední době dostaly na veřejnost, ve veřejném zájmu byly, ať už to byly údaje o spisu Krakatice nebo o fotbalové korupci. Právě proto mi přijde zbytečné přijímat nový zákon. Považuji to za malý pokus o cenzuru médií.

6. 3 Co už nesmí vyjít

Česká média zareagovala na náhubkový zákon tak, že uveřejnila několik zpráv, ve kterých chtěla demonstrovat rozdíly v obsahu v době před přijetím zákona a po jeho schválení. Internetová stránka vezenipronovinare.cz⁴⁶ uvádí šest příkladů zpráv, které přijetí zákona podle médií pro eventuální příští zveřejnění ovlivní.

Pro ilustraci uvádíme titulky zmíněných zpráv. První titulek je původní, druhý je upravený:

- 1) Chvála, fotbalový funkcionář z Prahy, byl brutálně napaden / Znamý fotbalový funkcionář byl brutálně napaden
- 2) Tragédie na Paroubkově oslavě. Po hádce se střílelo / Po Paroubkově oslavě vraždil podnikatel
- 3) Jak mafián Mrázek využíval Ivana Langera / Jak nejmenovaný mafián využíval „Íčko“
- 4) Miroslav Macek se na sněmu zubařů popral s ministrem Rathem / Nejmenovaný vládní činitel zfackován
- 5) Policie zkoumá několik verzí útoku na Dostála / Policie vyšetřuje útok na politika
- 6) Herec Haničinec havaroval, jeho stav je vážný / Znamý herec havaroval

Pokud se na titulky zaměříme, zjistíme, že čtyři z nich jsou věnované politickým činitelům a jejich blízkému okruhu, další zpráva se týká fyzického napadení fotbalového

---

⁴⁶ *Co už nesmí vyjít*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/co-uz-nesmi-vyjit/>

funkcionáře. Poslední článek se zabývá autonehodou herce Petra Haničince⁴⁷, právě u tohoto bodu se zastavíme jako první. Proč média uvedla, že po přijetí zákona nebudou moci zveřejnit identitu herce, který havaroval? Vždyť § 8b odstavec 2 říká, že „*nikdo nesmí v souvislosti s trestným činem spáchaným na poškozeném jakýmkoli způsobem zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti poškozeného [...]*“. Stěžejní je pro nás slovní spojení „v souvislosti s trestným činem“.

Automobilovou nehodu nemůžeme z právního hlediska považovat za trestný čin a není tedy důvod, proč by tato zpráva nemohla být uveřejněna. Další otázkou je samozřejmě to, jestli by zprávu měla média zveřejnit z hlediska etiky, ale Petr Haničinec je veřejně známou osobou, takže ani v tomto ohledu by neměl existovat problém s publikováním článku. Jde o faktickou zprávu odpovídající na základní novinářské otázky – kdo, co, kdy, kde, jak, proč?

Na vnesenou námitku reaguje zástupce šéfredaktora MF Dnes Michal Musil takto: „*Kdyby chtěl někdo novináře šikanovat, mohl by k tomu využít náhubkový zákon, i pokud jde o zpravodajství z některých dopravních nehod. I viník dopravní nehody bývá vyšetřován a souzen za "trestný čin proti životu a zdraví" (jak říká zákon), tedy za ublížení na zdraví z nedbalosti. Ve chvíli, kdy se taková událost stane, nevíme přesně, jak policie událost vyhodnotí a jak viníky potrestají: skutečně by nás tedy teoreticky někdo mohl obtěžovat, že jsme porušili náhubkový zákon, když jsme zveřejnili jména obětí hromadných dopravních nehod. Že se to naštěstí nikdy nestalo, je jiná záležitost - související s tím, že policisté a státní zástupci mají buď rozum, nebo se nechtějí dostat do médií kvůli tomu, že někoho vyšetřují podle náhubkového zákona.*“⁴⁸

Druhá zpráva, u které se zastavíme, se věnuje zřekování Davida Ratha.⁴⁹ V tomto případě sice došlo k fyzickému kontaktu „agresora a oběti“, ovšem ne ke spáchání trestného činu, ale ke správnímu deliktu. I přesto uvádí web vezenipronovinare.cz tento příklad jako jeden ze zakázaných ke zveřejnění a vysvětluje to takto: „*Zde sice nakonec nešlo o trestný čin, ale média by mohla být trestána i za to, že oběť konkrétně jmenovala, a poté, co by se dozvěděla, že jde o trestný čin, by na dřívější texty odkazovala.*“ Toto tvrzení není ovšem podle Olgy Pouperové, která se zabývá mediálním právem, pravdivé, protože za jednání, které

---

⁴⁷ *Co už si v novinách nepřečtete: známý herec havaroval*, Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A090328_093123_media_ban

⁴⁸ Z e-mailové korespondence s Michalem Musilem na výtku k zákazu zveřejnění informací z dopravní nehody, 8. 4. 2011

⁴⁹ *Nejmenovaný vládní činitel zřekován*, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/co-uz-nesmi-vyjit/cinitel-zfackovan.html>

není trestné v době spáchání, nemůže být osoba (žurnalista) potrestána. „*Musíte si uvědomit, že ani dnes nemůže jít o trestný čin, ale (pouze) o správní delikt.*“⁵⁰

6. 4 Zákon u Ústavního soudu

Podle čl. 83 čtvrté hlavy Ústavy je Ústavní soud soudním orgánem ochrany ústavnosti. Ústavní soud rozhoduje podle čl. 87 například o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem. Toho využili i senátoři, kteří 14. května 2009 podali návrh⁵¹ na zrušení některých částí náhubkového zákona. Navrhli zrušení zákazu zveřejňování informací o podezřelých a obviněných během trestního řízení. Zrušit by se podle nich měl také zákaz zveřejňování informací z policejních odposlechlů.

Návrh podepsalo 34 senátorů, tedy dvojnásobný počet než je pro podání k Ústavnímu soudu potřeba. „*Senátoři v zákoně navrhuji ponechat v souladu s původní vládní předlohou pouze zákaz zveřejnění osobních údajů obětí zločinů. Nadále má platit zejména v případě dětí a mladistvých. U dospělých se zákaz vztahuje například na oběti kuplířství nebo násilných trestných činů.*“⁵²

Ústavní soud v době dokončování této práce zpracovával podklady a vyjádření zástupců dotčených stran, jako Poslanecké sněmovny nebo Syndikátu novinářů. Jeho rozhodnutí tedy nebylo možné k této práci připojit a pracovat s ním.

6. 5 Návrhy novely náhubkového zákona

6. 5. 1 Poslanecký návrh

Na přijetí zákona reagovala poslankyně Strany zelených Kateřina Jacques, která společně s poslanci Františkem Bublanem z ČSSD nebo Františkem Laudátem z ODS, předložila necelý měsíc po té, co vstoupil zákon v platnost jeho novelu⁵³. Ta měla dávat možnost některé informace zveřejnit, pokud budou ve veřejném zájmu.

---

⁵⁰ Konzultace s JUDr. Olgou Pouperovou, Ph.D. (odborný asistent na Katedře práva správního a správní vědy, Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci), 5. 4. 2011

⁵¹ Ústavní soud České republiky: *Návrh na zrušení*, Dostupné na <http://www.concourt.cz/clanek/388>

⁵² *'Náhubkový' zákon je u Ústavního soudu*, Dostupné na http://www.lidovky.cz/nahubkovy-zakon-je-u-ustavniho-soudu-dw1-/ln_domov.asp?c=A090507_165045_ln_domov_tai

⁵³ *Sněmovní tisk 815/0*, Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=815&CT1=0>

Úřednická vláda premiéra Fischera návrh poslanců ve svém stanovisku⁵⁴ s několika připomínkami podpořila. Vládě šlo hlavně o zachování dosavadní úrovně ochrany dětí a dalších obětí trestných činů, pokud se trestný čin bezprostředně dotýká jejich života, zdraví nebo důstojnosti.

Návrh novely zákona však nezískal ve Sněmovně dostatečnou podporu a v dubnu 2010 nebyl přijat. I přesto, že „otec“ náhubkového zákona Marek Benda ještě před tím při jednání ústavně právního výboru připustil možnost, že by se do úpravy mohla dostat obecná zmínka o veřejném zájmu. *"Možnost zveřejnit některé věci ve veřejném zájmu už nyní vyplývá z Ústavy, pokud to bude přímo zmíněno v zákoně, mně by to nevadilo,"*⁵⁵ uvedl poslanec ODS.

6. 5. 2 Návrh vlády premiéra Fischera

Obdobnou novelu jako poslanci připravil i kabinet premiéra Jana Fischera. Předkladateli návrhu ve Sněmovně byli tehdejší ministr pro lidská práva a národnostní menšiny Michael Kocáb a ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová.

Za novelou stála pracovní skupina složená ze zástupců ministerstva spravedlnosti, ministerstva vnitra, právníci z Karlovy univerzity a také zástupci Úřadu pro ochranu osobních údajů. Stejně jako návrh poslanců, tak i tento navrhuje výjimku zveřejnění mediálních obsahů v případě veřejného zájmu.

Podle Kocába, který o novele mluvil 19. října 2009 v pořadu Interview ČT24⁵⁶, je vládní návrh lepší než stávající náhubkový zákon. I když si je vědom toho, že konečné rozhodnutí o tom, zda informace zveřejněné médií byly ve veřejném zájmu nebo ne rozhodne soud. Vládní návrh zákona snižoval i sankce za porušení zákona. *„Od médií mám reakci velmi příznivou a nenašel se v podstatě nikdo, kdo by naši změnu rozporoval, ale publikování nebo medializaci má návrh vlašnou. V podstatě se o tom vůbec nemluví,“* řekl pro Českou televizi Michael Kocáb, který zdůraznil roli hlídacího psa demokracie, kterou média mají mít. Novelu zákona se Fischerově vládě prosadit nepodařilo.

---

⁵⁴ Stanovisko vlády 815/1, Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=54982>

⁵⁵ Kopecký, Josef: *Poslanci nemají chuť zmírnit náhubkový zákon. Uložili ho k ledu*, Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/poslanci-nemaji-chut-zmirnit-nahubkovy-zakon-ulozili-ho-k-ledu-pv3-/domaci.asp?c=A100113_154748_domaci_kop

⁵⁶ Interview CT24: *Michael Kocáb, ministr pro lidská práva a menšiny*, Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095426857-interview-ct24/209411058041019/>

6. 5. 3 Přístup vlády premiéra Nečase

Problematika náhubkového zákona se týkala už vlád tří premiérů. Zákon byl přijat za působení vlády Mirka Topolánka. V předchozí podkapitole jsme uvedli, že vláda Jana Fischera předložila návrh na zmírnění zákona. Vláda Petra Nečase, která vznikla po volbách v květnu 2010, se rozhodla zákonem také zabývat. V programovém prohlášení vlády se píše: *Vláda se proto bude „aktivně věnovat tématům, ve kterých si ČR již získala nesporný kredit, jako je podpora rozvoje občanské společnosti, obránce lidských práv, svobody projevu a médií, budování právního státu a demokratických institucí.“*⁵⁷

Záměr z programového prohlášení vlády získal hmotnější podobu po jejím jednání 12. ledna 2011, kdy Nečasův kabinet schválil změny v trestním řádu, které by měly vést ke zmírnění náhubkového zákona. *„Pokud veřejný zájem na zveřejnění informací převáží nad soukromým zájmem na ochranu soukromí dané osoby, pak bude možné informace poskytovat. To bude rozhodovat nezávislý soud. Je to velmi rozumný kompromis mezi zájmem veřejnosti získat informace a zájmem osoby mít chráněné své soukromí,“*⁵⁸ řekl po jednání vlády ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil.

*„Nyní tedy novelu čeká standardní cesta třemi čteními v poslanecké sněmovně, následně v Senátu a pak by ji měl podepsat prezident (obvykle je to proces na cca půl roku).“*⁵⁹

---

⁵⁷ Programové prohlášení Vlády České republiky ze 4. srpna 2010, Dostupné na

http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf

⁵⁸ Tisková konference po jednání vlády, Dostupné na <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-odsouhlasila-zmirneni-dopadu-tzv--nahubkoveho-zakona-79890/>

⁵⁹ Z e-mailové korespondence s Janem Osúchem, mluvčím vlády premiéra Petra Nečase, 20. 3. 2011

7. Před Ústavním soudem

V předchozí kapitole jsme uvedli, že se náhubkový zákon dostal až k projednání před Ústavní soud, a právě na něm bude, zda rozhodne, že je zákon č. 52/2009 Sb. v rozporu s naší Ústavou a dalšími právními mezinárodními smlouvami nebo ne. Je velmi těžké předvídat, jak by Ústavní soud v otázkách problematiky omezení svobody projevu rozhodl, protože řada takových důležitých otázek ještě nebyla ústavními soudci řešena. Přesto můžeme zmínit jedno tvrzení. „*Podle Ústavního soudu ČR je v konkrétním případě vždy nezbytné zkoumat míru (intenzitu) tvrzeného porušení základního práva na ochranu osobnosti (osobní cti a dobré pověsti), a to právě v kontextu se svobodou projevu a s právem na informace a se zřetelem na požadavek proporcionality uplatňování těchto práv (a jejich ochrany).*“⁶⁰

V následující podkapitole naznačíme několik argumentů, které by mohl Ústavní soud vzít v potaz při rozhodování o zákonu. Dále se budeme také zabývat otázkou veřejného zájmu, na který by mohli poukazovat novináři u soudů v případných sporech, kvůli porušení náhubkového zákona.

7. 1 Precedentní rozhodnutí

Ochrana svobody šíření informací není jen otázkou České republiky, ale zabývají se jí zákonodárci a soudy na celém světě. Z hlediska našeho středoevropského regionu a také s přihlédnutím k tomu, že se práce z větší části zabývá zákazem zveřejňování odposlechných nepoužitých při soudním jednání a bere si za úkol srovnat z pohledu omezení médií Českou a Slovenskou republiku, zmíníme rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) v kauze rádia Twist versus Slovensko. Rozsudek vynesl ESLP 19. března 2007.

Rozhodnutí ESLP nabízí precedentní rozhodnutí, ze kterého by mohl Ústavní soud ČR v podobných případech vycházet.

Dnes již přejmenované slovenské rádio Twist (nyní Viva) odvysílalo 12. června 1996 ve zpravodajském programu telefonický rozhovor tehdejšího místopředsedy vlády a ministra financí Kozlíka se státním tajemníkem ministerstva spravedlnosti Dobříkem. Oba muži mluvili o situaci kolem sporu dvou politických skupin - Hnutím za demokratické Slovensko (dále jen „HZDS“) a Slovenskou národní stranou (dále jen „SNS“), které měly zájem na

---

⁶⁰ Bartoň 2002, str. 69

privatizaci Slovenské pojišťovny. Rádio Twist záznam telefonického rozhovoru odvysílalo s tím, že ho získalo z neidentifikovaného zdroje.

„Lubomír Dobřík podal proti společnosti provozující rozhlasovou stanici žalobu na ochranu osobnosti. Okresní soud nezpochybnil svobodu projevu v tom smyslu, že by informace o zákulisním rozhovoru mezi Kozlíkem a Dobříkem neměla být novináři komentována, dospěl však k závěru, že bylo nepřiměřeným zásahem do soukromí odvysílat záznam telefonického rozhovoru, který byl zjevně odposlouchán nezákonným způsobem. Žilinský krajský soud jako odvolací instance v zásadě toto zdůvodnění přijal a setrval i na závěru o soukromé povaze zveřejněného telefonického rozhovoru, takže rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.“⁶¹ Rádio Twist se muselo písemně omluvit a omluvu i odvysílat. Soud také rozhodl o zaplacení kompenzace morální újmy ve výši 100 000 slovenských korun a soudních výloh.

Akciová společnost Rádio Twist považovala rozhodnutí slovenských soudů za porušení čl. 10 Evropské úmluvy o lidských právech, který zaručuje svobodu projevu. Lubomír Dobřík se v roce 1997 stal soudcem Ústavního soudu Slovenské republiky, a proto se rádio neobrátilo na Ústavní soud, ale podalo stížnost přímo k ESLP.

Soud konstatoval, že Dobřík byl v době, kdy spor vznikl, veřejně působící osobou. Což je důležité z toho důvodu, že meze přípustné kritiky jsou širší, pokud jde o veřejného činitele, jako je například politik. Soud nepřijal argument vnitrostátních soudů, že telefonický rozhovor měl soukromý charakter, a proto neměl být vysílán. ESLP řekl, že telefonní konverzaci bez pochybností vedli dva vysoce postavení vládní úředníci a kontext i obsah nahrávky byly jasně politické. Otázky týkající se řízení a privatizace státem vlastněných podniků nepochybně a samozřejmě představují věc obecného zájmu.

„I když slovenské soudy věnovaly značnou pozornost tomu, že novináři využili nelegálně pořízený záznam telefonického rozhovoru, nebylo prokázáno, že by právě novináři nebo osoby jinak spojené s provozovateli rozhlasové stanice porušili právo nedovoleným pořízením odposlechu. Kromě toho žádný z odpovědných úřadů nevěnoval v tomto konkrétním případě pozornost tomu, že nedovolené odposlechy existují, a nesnažil se tomuto protiprávnímu stavu – na který upozornila média – čelit.“⁶²

Navíc nebylo před vnitrostátními soudy dokázáno to, že nahrávka obsahovala

---

⁶¹ Pomahač, Richard: *Evropský soud pro lidská práva*, Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/evropsky-soud-pro-lidska-prava.aspx>

⁶² Pomahač, Richard: *Evropský soud pro lidská práva*, Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/evropsky-soud-pro-lidska-prava.aspx>

nepravdivé nebo zkreslené informace, případně data, která by způsobila Dobříkovi poškození osobní integrity a dobré pověsti. „*Vždyť kdyby tomu tak opravdu bylo, nebylo by možné v demokratické společnosti vysvětlit, že v poměrně krátké době po zveřejnění rozhovoru byl jmenován do vysoce prestižní funkce ústavního soudce.*“⁶³

Z rozhodnutí soudu vyplývá, že ani pouhá skutečnost, že byl záznam získán třetí osobou v rozporu se zákonem, nemohla zbavit vysílací společnost ochrany podle čl. 10 Evropské úmluvy o lidských právech. Podle ESLP jednali novináři v dobré víře a jejich cílem bylo objektivně informovat veřejnost o tom, jakým způsobem se chovají vysocí političtí úředníci. Evropský soud tedy rozhodl, že Slovensko porušilo čl. 10 Evropské úmluvy o lidských právech.⁶⁴

7. 2 Osoby veřejného zájmu

Jak už jsme zmínili v předchozích oddílech této práce, média vytýkala politikům na náhubkovém zákoně nemožnost publikovat určité sdělení, které je ve veřejném zájmu. Veřejný zájem je obecně známý a používaný termín, ale v českém prostředí neobsahuje žádný právní předpis jeho explicitní definici.

Reifová definuje veřejný zájem jako „*abstraktně pojatou představu celospolečenské potřeby, jež se plně nekryje s žádnými individuálními ani skupinovými zájmy v daném společenství, ale představuje opatření či činnost, která danému společenství v určitém historickém kontextu prospívá jako celku. V oblasti mediální komunikace se veřejným zájmem rozumí zpravidla skutečnost, že služby nabízené médii mají význam pro společnost jako celek – poskytují informace nutné pro orientaci v politickém rozhodování.*“⁶⁵

Hlavním kritériem, které je potřeba zohlednit při vyvažování svobody projevu a ochrany osobnostních práv, je zvažování statusu osoby, do jejichž práv by mělo být zasaženo. „*Podle personálního kritéria může být tedy obdobný zásah do osobnostních práv v jednom případě shledán jako nezákonný a v druhém jako zákonný pouze s odkazem na odlišné postavení dané fyzické osoby (např. čím více je daná osoba veřejně známá, tím více lze tolerovat zveřejňování informací o jejím soukromí).*“⁶⁶

„*Osobami veřejného zájmu se většinou rozumějí nejen osoby veřejného života v užším*

---

⁶³ Pomahač, Richard: *Evropský soud pro lidská práva*, Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/evropsky-soud-pro-lidska-prava.aspx>

⁶⁴ Příloha číslo 1 (str. 56)

⁶⁵ Reifová 2004, str. 318

⁶⁶ Bartoň 2002, str. 50

smyslu, tj. osoby, které vystupují při řešení různých otázek na veřejnosti, neboli jsou veřejně činní a tím na veřejnost vykonávají svůj vliv v oblasti politické, hospodářské, kulturní, sportovní aj.[...], nýbrž vůbec osoby, které na sebe upoutávají zájem veřejnosti a tak se ocitají v zorném úhlu zpravodajství hromadných sdělovacích prostředků.“⁶⁷

Osoby veřejného zájmu se tedy dají rozdělit do dvou skupin. Do první bychom mohli zařadit osoby, které jsou veřejně činnými v různých společenských oblastech na základě vlastního rozhodnutí, kdy při své činnosti mají na společnost určitý vliv. Z této skutečnosti oprávněný zájem veřejnosti jasně vyplývá nebo je jeho logickým důsledkem, takže s pravděpodobností jeho vzniku musí jednající osoba počítat.

Do druhé skupiny můžeme zařadit osoby, které se staly předmětem veřejného zájmu, ale bez vlastního rozhodnutí (např. oběti trestných činů, oběti dopravních nehod atd.).⁶⁸

„Pokud jde o prvou skupinu osob, lze pro oblast českého občanského práva vyslovit závěr, že tyto osoby k tomu, aby jejich jméno bylo v rámci zpravodajství použito, daly souhlas svým konkludentním rozhodnutím (§ 35 odst. 1 OZ) spočívajícím v tom, že se rozhodly ze své vůle vykonávat veřejnou činnost, resp. učinit určité jednání. Tyto osoby si musely být vědomy, že je s jejich činností spojen oprávněný zájem veřejnosti na veřejné informace i kritiku a musí je tolerovat.“⁶⁹ Takový souhlas se ale nevztahuje na osoby druhé skupiny lidí, které se staly předmětem veřejného zájmu a pozornosti informačních prostředků bez jejich vlastní vůle a jednání.

Respekt k soukromí a veřejný zájem se zmiňuje i v kodexech českých médií veřejné služby. Článek 15.1 kodexu České televize říká, že *„Česká televize respektuje nevěřejnost lidského soukromí a právo každého učinit předmětem svobodného rozhodnutí, co ze svého soukromí zpřístupní jiným osobám. Jestliže však původně soukromé počínání může ovlivnit věci veřejného zájmu (například výkon funkce nebo dodržování právních norem), může po zvážení všech okolností o takovém jednání informovat, a to zvláště ve vztahu k osobám veřejného zájmu.*“⁷⁰

Ve stejném duchu je veden i kodex Českého rozhlasu, který v čl. 19.1 uvádí: *„Český rozhlas respektuje, že každý má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy. Český rozhlas respektuje právo každého učinit předmětem svobodného rozhodnutí, co ze*

---

⁶⁷ Knap 2004, str. 366

⁶⁸ Knap 2004, str. 369

⁶⁹ Knap 2004, str. 369

⁷⁰ Kodex České televize: Čl. 15 Respekt k soukromí. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-15-respekt-k-soukromi/>

*svého soukromí zpřístupní jiným osobám. Jestliže však počínání původně soukromé může ovlivnit věci veřejného zájmu (například výkon funkce nebo dodržování právních norem), může po zvážení všech okolností o takovém jednání informovat, a to zvláště ve vztahu k osobám veřejného zájmu.*⁷¹

7. 3 Vždy rozhodne soud

Média mají pravdu, když říkají, že se v náhubkovém zákoně nezmiňuje veřejný zájem, ovšem jak může žurnalista přesně určit, co je a co už není veřejným zájmem? Vždyť jsme uvedli, že neexistuje přesná definice tohoto pojmu. Na tomto místě musíme připomenout slova prezidenta Václava Klause, o tom že profesní skupina (v tomto případě novináři) nemůže označit svůj produkt za veřejný zájem. V případě, že by se novinář nebo vydavatel dostal do sporu například s politikem, bude o oprávněnosti práce novináře rozhodovat soud. A právě v tomto bodě jsme se dostali k zásadní věci, týkající se náhubkového zákona.

O míře důležitosti z hlediska veřejného zájmu a případného překročení náhubkového zákona bude vždy rozhodovat soud, který posoudí, zda šel žurnalista za hranu či nikoli. Ale jak jsme ukázali v části věnované soudnímu sporu rádia Twist a Slovenské republiky, ani nelegálně pořízená nahrávka nemusí pro novináře znamenat trestní postih, pokud se prokáže dobrý úmysl a snaha pracovat ve smyslu veřejného zájmu. Tento precedens ukazuje, že ani náhubkový zákon nemůže překazit nebo zastavit korektní a pravdivou investigativní žurnalistiku.

Všeobecně vnímanou pozicí médií v každém demokratickém státě je být tzv. hlídacími psy či strážci demokracie, to znamená být hlavním prostředkem, kterým může veřejnost kontrolovat výkon moci v daném státě, respektive její představitele. Právě z tohoto poslání médií by jistě vycházel i soud v případě rozhodování o střetu práva na informace a svobodu projevu a ochranou osobnosti nebo jiných práv a zákazů, které náhubkový zákon upravuje.

Tvrzení o případném soudním rozhodování potvrzuje i Knap, který uvádí, že „*soudy musí jednoznačně[...]rozhodovat o tom, kdy, za jakých okolností a kautel je potřeba při střetu svobody projevu a práva na informace na straně jedné a ochranou osobnosti fyzické osoby na straně druhé dát jedné z těchto-jinak na roveň ústavně postavených hodnot-přednost.*“⁷²

---

⁷¹ Kodex Českého rozhlasu: Čl. 19 *Respekt k soukromí*. Dostupné na http://www.rozhlas.cz/rada/legislativa/_zprava/kodex-ceskeho-rozhlasu--789056

⁷² Knap 2004, str. 348

8. Slovenské prostředí z hlediska legislativní úpravy

V této části práce, se budeme zabývat druhým hlavním cílem práce. Naší snahou bude ukázat mediální situaci na Slovensku z pohledu legislativních opatření, která by se mohla do jisté míry srovnávat s českým náhubkovým zákonem, alespoň podle reakcí médií na přijetí zákonných opatření. Do roku 1993, kdy se rozdělilo Československo na dnešní dva samostatné státy, se vyvíjela česká a slovenská společnost a s ní spojená žurnalistika společně. Navíc oba státy pojí jak kulturní, tak jazyková blízkost. Z těchto důvodů jsme pro srovnání zvolili právě Slovenskou mediální oblast.

„Činnosť médií na Slovensku upravuje celý rad zákonov počnúc Ústavou Slovenskej republiky, ktorá v článku 26 zaručuje slobodu prejavu a právo na informácie, končiac zákonmi o jednotlivých komunikačných inštitúciách [...].“⁷³ Mimo to se ale slovenská mediální scéna několik let po rozdělení federace vyvíjela bez speciálního tiskového zákona, proto byl základním pramenem práva zákon č. 81/1966 Zb.z.⁷⁴ o periodickej tlači a ostatných hromadných informačných prostriedkoch. „Zákon [...] bol prijatý v čase prichádzajúcej Pražskej jari a na svoju dobu bol veľmi progresívny. Liberalizoval striktné regulované prostredie printu, no hovoril aj o nových médiách ako televízia.“⁷⁵

Nový tiskový zákon připravovala ještě federální vláda v letech 1990-1992. První návrh ale vyvolal negativní reakci mezi novináři a veřejností, proto jej vláda na podzim roku 1992 z parlamentu stáhla. Další návrhy zákona, které prošly jistým dohadováním ze strany médií, a zákonodárců bylo již za dobu samostatného Slovenska nejméně dvacet. V březnu 1996 byla v deníku Slovenská republika publikovaná verze návrhu, která obsahovala základní pravidla, které se týkaly nejen tisku, ale všech informačních prostředků. Dále také upravoval práva a povinnosti vydavatelů médií vzhledem k státním orgánům, orgánům územní samosprávy, veřejnoprávním institucím, právníckým a fyzickým osobám.⁷⁶ Ovšem tento návrh se stejně jako ty předchozí setkal s kritikou ze strany novinářských a vydavatelských organizací a nebyl přijat.

Po volbách v roce 1998 se ujal přípravy nového tiskového zákona Syndikát slovenských novinářů společně se Sdružením vydavatelů periodického tisku. Jejich návrh prošel dlouhou cestou několika jednání a připomínkových řízení i u zahraničních organizací,

---

⁷³ Brečka 2002, str. 18

⁷⁴ Zbierka zákonov: zákon č. 81/1966 Zb.: Zákon o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch. Dostupné na <http://www.culture.gov.sk/umenie/legislativa/zakony/81/1966>

⁷⁵ Brečka 2010, str. 54

⁷⁶ Brečka 2002, str. 20

přesto se proces nahrazení mediálního zákona z roku 1966 nepodařilo dotáhnout do konce.

V lednu 2001 vznikl návrh skupiny poslanců Národní rady Slovenské republiky, předložený jak koaličními, tak opozičními poslanci. Tato podoba vycházela z návrhu Syndikátu slovenských novinářů z roku 2000. Zákon prošel prvním čtením v Národní radě, ale následně ho vláda na návrh ministra kultury neschválila, kvůli legislativním nedostatkům. Je zajímavé, že ani jedna porevoluční vláda, která zemi vedla v období transformace a demokratizace, nedokázala vytvořit zcela nový právní předpis upravující oblast tisku. „*Vláda, novinári či vydavatelja sa nakoniec vždy iba zhodli na tom, že je lepšie mať starú úpravu ako „zlú novú“.* Návrhy boli vždy zlé pre inú zo zainteresovaných skupín.“⁷⁷ Zákon č. 81/1966 Zb.z. platil na Slovensku i na začátku nového tisíciletí. Do roku 2003 prošel devíti novelizacemi, z toho šesti po roce 1989.

S konkrétním návrhem přijmout zcela nový demokratický tiskový zákon přišla až vláda premiéra Róberta Fica. Navrhovatelem a předkladatelem nového tiskového zákona byl ministr kultury Marek Maďarič.

Zákon Národní rady Slovenské republiky č. 167/2008 Z.z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon)⁷⁸ byl přijat 9. dubna 2008. Zákon nabyl účinnosti 1. června 2008.

8. 1 Hlavní sporná část tiskového zákona podle reakcí médií

Zákon předložený a následně i schválený vládní koalicí stran Smer – sociálna demokracia, HZDS a SNS měl několik částí, které média, politická opozice, zahraniční organizace (OBSE⁷⁹, Freedom House, Reportéři bez hranic) a také část slovenské společnosti kritizovala. Pojítkem všech stížností byl § 8, který upravuje tzv. právo na odpověď. § 8 má následující podobu:

„Právo na odpoveď

(1) Ak periodická tlač alebo agentúrne spravodajstvo obsahuje skutkové tvrdenie, ktoré sa dotýka cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby, alebo názvu alebo dobrej povesti právnickej osoby, na základe ktorého možno osobu presne určiť, má táto osoba právo

⁷⁷ Brečka 2010, str. 18

⁷⁸ Zbierka zákonov, zákon č. 167/2008 Zb.: *Tlačový zákon*. Dostupné na <http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=208165&FileName=zz2008-00167-0208165&Rocnik=2008>

⁷⁹ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

žiadať uverejnenie odpovede. Vydavateľ periodickej tlače a tlačová agentúra sú povinní odpoveď uverejniť bezodplatne; právo na opravu týmto nie je dotknuté.

(2) Žiadosť o uverejnenie odpovede sa musí doručiť vydavateľovi periodickej tlače alebo tlačovej agentúre do 30 dní odo dňa vydania periodickej tlače alebo zverejnenia agentúrneho spravodajstva, ktoré obsahuje skutkové tvrdenie podľa odseku 1, inak právo na odpoveď zaniká.

(3) Žiadosť o uverejnenie odpovede musí mať písomnú formu a musí byť žiadateľom podpísaná. Žiadosť o uverejnenie odpovede musí obsahovať názov a deň vydania periodickej tlače alebo deň zverejnenia agentúrneho spravodajstva, ktoré obsahovalo skutkové tvrdenie podľa odseku 1, popis tohto skutkového tvrdenia s uvedením, v čom sa dotýka cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby, alebo názvu alebo dobrej povesti právnickej osoby, a kde sa toto skutkové tvrdenie v periodickej tlači alebo v agentúrnom spravodajstve nachádzalo. Súčasťou žiadosti o uverejnenie odpovede musí byť písomné znenie odpovede. Odpoveď sa obmedzí len na skutkové tvrdenie, ktorým sa skutkové tvrdenie podľa odseku 1 poprie, doplní, spresní alebo vysvetlí. Odpoveď musí byť rozsahom primeraná textu, ktorého obsahom je skutkové tvrdenie podľa odseku 1 a z neho vyplývajúci hodnotiaci úsudok.

(4) Vydavateľ periodickej tlače je povinný odpoveď uverejniť do troch dní odo dňa doručenia žiadosti o uverejnenie odpovede alebo v najbližšom vydaní periodickej tlače pripravovanom po doručení žiadosti o uverejnenie odpovede. Tlačová agentúra je povinná odpoveď uverejniť do troch dní odo dňa doručenia žiadosti o uverejnenie odpovede.

(5) Vydavateľ periodickej tlače a tlačová agentúra sú povinní odpoveď uverejniť tak, ako bola napísaná žiadateľom o uverejnenie odpovede, v rovnakej periodickej tlači alebo agentúrnom spravodajstve, na rovnocennom mieste a rovnakým písmom, akým bolo uverejnené skutkové tvrdenie a s označením „odpoveď“, ku ktorému bude pripojené meno a priezvisko alebo názov žiadateľa o uverejnenie odpovede; označenie „odpoveď“ s menom a priezviskom alebo názvom žiadateľa o uverejnenie odpovede musí byť uverejnené rovnakým písmom, akým bol uverejnený nadpis textu obsahujúceho skutkové tvrdenie. K uverejnenej odpovedi nemožno uverejniť žiadny súvisiaci text obsahujúci hodnotili úsudok, a to ani na inom mieste vydania periodickej tlače alebo agentúrneho spravodajstva.

(6) Vydavateľ periodickej tlače a tlačová agentúra nie sú povinní uverejniť odpoveď, ak

a) žiadosť o uverejnenie odpovede nemá náležitosti podľa odseku 3,

b) odpoveď smeruje proti skutkovému tvrdeniu uverejnenému na základe preukázateľného predchádzajúceho súhlasu žiadateľa o uverejnenie odpovede,

c) uverejnili odpoveď na žiadosť niektorej z osôb uvedených v § 10 ods. 5 a dodržali pritom podmienky ustanovené týmto zákonom na uverejnenie odpovede.“

8. 2 Reakce na přijatý tiskový zákon

Už schvalovací proces zákona neměl hladký průběh. Narušovaly jej opoziční strany- Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana (dále jen „SDKÚ-DS“), Strana maďarskej koalície (dále jen „SMK“) a Kresťanskodemokratické hnutie (dále jen „KDH“), které podmiňovaly své hlasování o ratifikaci Lisabonské reformní smlouvy⁸⁰ úpravami tiskového zákona, které by vedly k jeho demokratické verzi.

Předseda SDKÚ-DS Mikuláš Dzurinda označil zákon za hanebný. Podle něj zjevně omezuje svobodu slova a zmenšuje demokracii na Slovensku.⁸¹

Koalice podmínky opozičních stran o změnách zákona odmítla. Po třech odloženích ratifikace Lisabonské smlouvy kvůli nedostatku poslanců, musel předseda parlamentu Pavol Paška odložit hlasování o Lisabonské smlouvě na neurčito.

8. 2. 1 Prázdne titulní strany novin

Titulní strany pěti deníků - Pravda, Sme, Nový čas, Plus, Hospodárske noviny - vyšly na protest proti chystanému přijetí zákona 23. března 2008 prázdné, respektive obsahovaly tabulku s názvem Odpoveď a titulkem Sedem hriechov tlačového zákona.⁸² Kampaň v tiskových podobách deníků podpořily i jejich on-line mutace. Přesné znění je následující:

Odpoveď

Sedem hriechov tlačového zákona

Chcete, aby vaše oblíbené noviny nerobili redaktori, ale niekto iný? K tomu smeruje nový tlačový zákon z dielne vládnej koalície. Vytvára nezmyselne široký priestor pre právo na

---

⁸⁰ Úřadu vlády ČR: *Lisabonská smlouva*. Dostupné na http://www.euroskop.cz/gallery/49/14956-lisbonne_2.pdf

⁸¹ *Slovenský parlament schválil sporný tiskový zákon*, Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=602030>

⁸² *Slovenský tisk ve čtvrtek protestoval. Bulvár i seriózní noviny*, Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/fotogalerie/2008/03/27/slovensky-tisk-ve-ctvrtek-protestoval-bulvar-i-seriozni-noviny/foto/190971/?cid=600773>; Příloha číslo 2 (str. 58)

opravu a odpoveď, tým hrubo zasahuje do redakčnej práce, porušuje demokratické zásady, práva občanov a slobodu tlače.

1. Dáva právo na odpoveď aj pri pravdivej informácii.
2. Dáva právo aj na opravu informácií, ktoré nikomu neublížili.
3. Umožňuje dvojité sankciu – vydavateľ má povinnosť uverejniť opravu i odpoveď.
4. Vydavateľ je zodpovedný aj za odpovede, ktoré porušujú zákon a dobré mravy, čo môže vyvolať reťaz žiadostí o odpoveď.
5. Právo na odpoveď majú aj štátne a iné verejné orgány, čo podľa medzinárodných organizácií vytvára možnosť zneužitia.
6. Redakcia nesmie reagovať na odpoveď, čo je protiústavné.
7. Vydavateľ nemôže odpoveď odmietnuť, inak mu hrozí peňažný trest až 150-tisíc korún.

Nechceme vydávať noviny, ktoré čitateľa nezaujímajú a porušujú jeho práva. Preto považujeme za nevyhnutné využiť na protest prvé stránky našich novín. Spolu s ostatnými denníkmi sme sa na to rozhodli po viac ako desiatich rokoch, keď sme sa za vlády Vladimíra Mečiara bielymi stránkami bránili voči útokom proti tlači.

Páni poslanci, veľká časť vašich voličov sú naši čitatelia. Nedovoľte, aby bol prijatý tlačový zákon, ktorý smeruje proti nim.⁸³

8. 2. 2 První a druhý případ použití prázdných titulních stran

Média v prohlášení „Sedem hřiechů tiskového zákona“ zmiňovala první situaci v historii samostatného Slovenska, kdy vyšly titulní strany novin také v bílé (prázdné) podobě. Tohoto protestu využila média poprvé 6. března 1995, za vlády premiéra Vladimíra Mečiara.

"Nemyslel jsem si, že se budeme muset vracet do minulého století," uvedl předseda asociace vydavatelů Miloš Nemeček.⁸⁴

Ovšem toto srovnání je neodůvodnitelné, vždyť oba případy spojují jen ony bílé

---

⁸³Vilček, Ivan: *Slovenské deníky vyšly s bílou stranou, bojí se o svobodu slova*, Dostupné na <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/136201-slovenske-deniky-vysly-s-bilou-stranou-boji-se-o-svobodu-slova.html>

⁸⁴Vilček, Ivan: *Slovenské deníky vyšly s bílou stranou, bojí se o svobodu slova*, Dostupné na <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/136201-slovenske-deniky-vysly-s-bilou-stranou-boji-se-o-svobodu-slova.html>

stránky novin. Brečka sice uvádí, že tlaky slovenských vlád na novináře byly největší za Mečiarovy vlády, ale v roce 1995 vyšly bílé stránky novin kvůli ekonomickému hledisku.⁸⁵

„Dôvodom bol zámer zvýšiť DPH na noviny a časopisy. Denníky publikovali na bielych prvých stranách text s titulkom Znepokojenie. Iniciátorom tohto vystúpenia bolo Združenie vydavateľov periodickej tlače podporované Slovenským syndikátom novinárov. Za plánovaným zvýšením DPH sme videli zhoršenie ekonomickej situácie vydavateľstiev, z ktorej by pre nás vyplynulo zhoršenie postavenia novinárov a ich prepúšťanie. Táto otvorená spoločná manifestácia názoru - znepokojenia bola úspešná: Mečiarova vláda ustúpila a k zvýšeniu DPH vtedy nedošlo. (Neskôr však, za vlády M. Dzurindu bola DPH od 1. júla 1999 zvýšená zo 6 na 10 percent, od 1. januára 2003 na 14 % a od 1. augusta 2003 na súčasných 19 percent).“⁸⁶

Stejný důvod, tedy daň z přidané hodnoty, stál za prázdnými titulními stranami 11. listopadu 1997. Tehdejší ministr kultury Ivan Hudec navrhoval, aby se DPH pro tisk zvýšila ze šesti na dvacet tři procent v případě, že reklama a inzerce přesáhnou deset procent obsahu daného periodika.⁸⁷

8. 2. 3 Hříchy tiskového zákona

Podle **prvního bodu** v prohlášení, poukazovala média hlavně na to, že podle zákona budou mít povinnost uveřejnit odpovědi i v případě, že budou publikovat pravdivé a správné informace. „(Zákon) vytváří totiž široký prostor pro právo na opravu a odpověď a podle slovenských vydavatelů tím hrubě zasahuje do redakční práce, porušuje demokratické zásady, práva občanů a svobodu tisku.“⁸⁸

Podle Petra Šabaty, tehdejšího šéfredaktora deníku Pravda, hrozí řetězení odpovědí, a to vše se může proti vůli novinářů odehrávat klidně na prvních stranách slovenských deníků. Jak dodává, když tento zákon vláda připravila, tak ho nepochybně hodlá i využívat.⁸⁹ Je nutné podotknout, že o odpovědích onen institut je, i když je informace zveřejněná médii pravdivá.

---

⁸⁵ Brečka 2010, str. 49

⁸⁶ Z e-mailové korespondence se Zuzanou Krútkou, bývalou předsedkyní Slovenského syndikátu novinářů, 23. 11. 2010

⁸⁷ Fila, Lukáš: *Čo musia noviny robiť, ak sa prime tlačový zákon*, Dostupné na <http://www.sme.sk/vydania/20080327/photo/tlaczakon.pdf>

⁸⁸ *Online ze Slovenska: Noviny budou tisknout jen reakce*, Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=600813&online>

⁸⁹ Raus, Daniel: *Protest slovenských novinářů*, Dostupné na http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/protest-slovenskych-novinaru--438416

Vždyť nepravdivé nebo chybné informace má dávat do pořádku oprava, která je v zákoně také zmíněná.

S druhým a třetím hříchem, jak je vymezila slovenská média lze souhlasit, můžeme říct, že jejich argumenty jsou v těchto případech správné.

Hřích číslo čtyři říká, že vydavatel je zodpovědný za obsah odpovědí, občané tak „mají právo si do té odpovědi napsat, co chtějí, takže její obsah může být v rozporu se zákonem nebo s dobrými mravy,“⁹⁰ upozornil Šabata.

Podle mého názoru, je tato výtka oprávněná. Domnívám se, že vydavatel nemůže nést odpovědnost za porušení zákona, které může být naplněné v odpovědi, kterou on musí uveřejnit. Na druhou stranu, pokud média neuveřejní odpověď osoby, které se publikovaný text dotkl, například proto, že považují jeho argumentaci kvůli ochraně cti za neadekvátní nebo bude její obsah v rozporu se zákonem, rozhodne o případné sankci soud, který řekne, zda byl článek skutečně v rozporu se zákonem nebo jestli se osoby skutečně dotkl nebo ne. Lidské cti se mohou dotknout různé věci, ale toto je subjektivní hledisko, proto je třeba takové situace posuzovat případ od případu.

Bod číslo pět říká následující: „Právo na odpověď mají aj štátne a iné verejné orgány, čo podľa medzinárodných organizácií vytvára možnosť zneužitia.“ Zde však nemají média pravdu. Zákon uvádí, že právo na odpověď mají fyzické nebo právnické osoby. „Podľa precedentného súdneho rozhodnutia nemôžu byť vláda a štátne orgány označené ani ako fyzické ani právnické osoby.“⁹¹ Toto platilo i v případě práva na opravu a práva na dodatečné sdělení.

S výtka **číslo šest** „Redakcia nesmie reagovať na odpoveď, čo je protiústavné“ bych stejně jako v části o odpovědnosti vydavatelů také souhlasil. Vždyť pokud musí podle zákona dát redakce prostor k odpovědi jiné osobě, z jakého důvodu by pak ony samy neměly mít možnost na její odpověď reagovat?!

Sedmý hřích poukazuje na to, že pokud vydavatel odpověď neotiskne, hrozí mu pokuta až 150 tisíc korun. Stejně jako v případě čtvrtého hříchu, musíme zdůraznit, že o případné sankci rozhodne soud, který posoudí, zda byly nároky „postižené“ osoby oprávněné či nikoli.

---

⁹⁰ Dudek, Petr: *Čtenáře slovenských novin čekalo překvapení: prázdné titulní stránky*, Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/ctenare-slovenskych-novin-cekalo-prekvapeni-prazdne-titulni-stranky-1ky-/zahranicni.asp?c=A080326_221738_zahranicni_zra

⁹¹ Brečka 2010, str. 56

8. 2. 4 Názory pro tiskový zákon

Vládní koalice při schvalování zákona upozorňovala na to, že návrh nové legislativní úpravy vychází z principů a filozofie už existujících tiskových zákonů členských států Evropské unie, hlavně z tiskového zákona Německa, Francie, Švédska a také České republiky.

Podle Chovanec⁹² „*nový tlačový zákon neohrozuje demokraciu, neohrozuje slobodu slova a prejavu, právo na informácie a ochranu osobnosti, jako ani ochranu súkromia a ani princípy právneho štátu ale naopak respektuje ich a chráni.*“⁹³

Některá média na Slovensku odmítla námitky opozice a médií, které proti zákonu protestovaly. Jednalo se hlavně o časopisy Literárny týždenník, Slovenské národné noviny, Slovo a Extraplus.⁹⁴ Právě v politicko-společenském měsíčníku Extraplus publikovala Eva Zelenayová článek, ve kterém mimo jiné o právu na odpověď píše: „*Právo na odpoveď je teda i v záujme občanov, aby neboli médiami manipulovaní. Či sa ho podarí aj uplatniť v reálnom živote, je diskutabilné, pretože aj podľa doterajšieho zákona má občan právo na opravu, no vydavatelja toto právo ignorujú. Často dokonca nerešpektujú ani súdne nariadenie uverejniť opravu. Takže námietky vydavateľov, že noviny budú zahltené odpoveďami na články, sú len lacným propagandistickým trikom.*“⁹⁵

Chovanec o struktuře a obsahu zákona uvádí: „*Takto volená struktúra, resp. systém tlačového zákona, jako aj jeho obsah a forma spracovania, zákonodarcovi – Národnej rade Slovenskej republiky – umožnili schváliť moderný a demokratický tlačový zákon, ktorý vytvára vhodné podmienky na úspešné fungovanie médií, jako aj ním dotknutých ostatných subjektov. Taktiež chráni i príslušné ľudské a občianske práva a slobody občanov Slovenskej republiky.*“⁹⁶ Dále se snaží poukázat na to, že jak média, tak každý člověk má právo na to, aby se mohl k určitým tématům vyjádřit. „*Právo na odpoveď je prejavom snahy o zrovnoprávnenie postavenia medzi tými, ktorí niekomu zasahujú do života, a tými ktorým sa do životov zasahuje.*“⁹⁷

Ve stejném duchu jako Chovanec právnička Soňa Krištofová uvádí, že „*inštitút práva na opravu, odpoveď a dodatečné oznámenie vyvážené spája ústavné práva na slobodu*

---

⁹² Jaroslav Chovanec vyučuje na Katedře právních a humanitních věd v Trnavě

⁹³ Chovanec 2008, str. 249

⁹⁴ Chovanec 2008, str. 249

⁹⁵ Zelenayová, Eva: *Pomýlená diskusia*, Dostupné na <http://www.extraplus.sk/content/view/753/pomylena-diskusia>

⁹⁶ Chovanec 2008, str. 250

⁹⁷ Chovanec 2008, str. 251

informícií a ochranu osobnosti, toto právo nielenže nikomu nebráni uverejňovať informácie, ale zároveň ani nikoho neobmedzuje pri uverejňovaní pravdivých informácií.“⁹⁸

Stejně jako Eva Zelanayová komentuje Chovanec postavení médií a ukazuje na to, že média sice mají velkou moc, ale právě proto není možné, aby svého postavení zneužívala. *„Jednosmerné šírenie správ nie je komunikácia, ale manipulácia, ktorá skresľuje všetko, negatívne zasahuje, rozkladá spoločenské i medziľudské vzťahy, struktury, toleranciu, pluralitu.*“⁹⁹ Chovanec říká, že *„vedomie občanov demokratickej spoločnosti by sa nemalo stávať obeťou trhových mechanizmov, ani bojov o diváka, sledovanosti, reklamných záujmov, ktoré formulujú infantilního občana aj tam, kde ide o všetko.*“¹⁰⁰

Mediální analytik Eduard Chmelár k postavení médií dodává: *„Ten, kto má možnosť ovplyvňovať verejnú mienku, musí za ňu prevziať aj zodpovednosť. Inými slovami, ten kto rozhoduje, sa musí správať podľa jasných pravidiel a pro existencii účinnej kontroly.*“¹⁰¹

Nakonec tohoto oddílu uvádíme reakci bývalého premiéra Róberta Fica, který ve svém vzkazu médiím zastupoval (minimálně) vládní koalici. *„Nemusíte nás mať radi, my to ani nechceme. Aj tak nás nemáte radi, píšete aj v tomto duchu. Ale problém je, že klamete, hovorím to vo všeobecnosti. Píšete lži, polopravdy.*“¹⁰²

8. 3 Analýza užívání práva na odpověď a opravu

Fakulta masmédií Vysoké školy práva v Bratislavě (dnes Paneurópska vysoká škola) se po deseti měsících od zavedení nového tiskového zákona rozhodla analyzovat jeho využívání. Výzkumu se zúčastnily redakce tří slovenských deníků – Pravda, Sme a Hospodárske noviny. My využijeme pouze informací, které uvedly deníky Sme a Hospodárske noviny, protože Pravda nepodala fakultě dostatečně průkazné materiály. Z tohoto pohledu byla nejaktivnější redakce deníku Sme, která umožnila náhled do většiny dokumentů i těch interních.

V období od června 2008 do března 2009 obdržely Hospodárske noviny sedmnáct žádostí o opravu a odpověď, zveřejnily jich osm. Z předložených dat nebylo možné posoudit, zda šlo o uveřejněnou opravu nebo odpověď.

Analýza ukázala, že žádosti pocházely pouze ze dvou zdrojů – ústřední vlády a

---

⁹⁸ Krištofová 2008, str. 234

⁹⁹ Chovanec 2008, str. 252

¹⁰⁰ Chovanec 2008, str. 252

¹⁰¹ Chmelár 2008, str. 258

¹⁰² Korgová, Katarína: *Politici dostanú právo na odpoveď v novinách*, Dostupné na <http://aktualne.centrum.sk/domov/politika/clanek.phtml?id=1149965>

politiků v osmi případech a devětkrát žádaly podniky respektive ekonomické subjekty. Uveřejněny nakonec byly čtyři reakce politiků a pět od komerčních podniků.¹⁰³

Stejně jako výše zmíněné deníky i Sme uvedlo zvýšenou frekvenci žádostí o opravu nebo odpověď. Ve stejném rozpětí jako Hospodárske noviny obdržel deník Sme třicet žádostí o odpověď a dvacet o opravu, ve čtyřech případech bylo využito obou možností zároveň, tímto se jen minimálně naplnily obavy z využívání obou institutů.

Sme publikovalo dvě odpovědi a šest oprav. Nejúspěšnější byli v tomto ohledu právníci, kterým list zveřejnil reakci čtyřikrát. Dva texty vyšly vládě, potažmo představitelům celostátní politiky, jednu reakci uveřejnil list státnímu úřadu a podniku. Stejně jako v předešlém případě, nezažádal o odpověď nebo opravu ani jeden „obyčejný“ občan.¹⁰⁴

Výsledky analýzy tak naznačují několik závěrů:

a) Obavy vydavatelů a redakcí, podle kterých měly být novinové strany zaplavené žádostmi o opravu nebo odpověď, se nenaplnily. Většina reakcí byla odmítnuta, protože nespĺňovaly formální kritéria stanovené zákonem.

b) Ani jeden ze zmíněných deníků nezaznamenal žádost o odpověď či opravu ze strany „řadového“ občana. Přitom právě ochrana práv občanů byla při přijímání zákona zdůrazňována.

c) Odpovědi nebo opravy požadovali hlavně politici, úřady a oficiální orgány, místní samospráva, právnícké kanceláře, zájmové skupiny nebo podniky.

d) Oproti období před přijetím zákona zaznamenaly noviny nárůst žádostí o opravu, navíc i žádostí o odpověď byly desítky.

e) Deníky odmítly publikovat většinu odpovědí a oprav, tyto žádosti nespĺňovaly buď formální kritéria, nebo měly politický podtext, případně byly neopodstatnělé.¹⁰⁵

8. 4 Novela tiskového zákona

V červnu 2010 se na Slovensku konaly parlamentní volby, po kterých vznikla široká koalice čtyř stran - SDKÚ-DS, KDH, Svoboda a Solidarita (dále jen „SaS“) a Most-Híd az együttműködés pártja - strana spolupráce (dále jen „Most-Híd“). Premiérkou této vlády se

---

¹⁰³ Brečka 2010, str. 59-60

¹⁰⁴ Brečka 2010, str. 61-65

¹⁰⁵ Brečka 2010, str. 66-67

stala Iveta Radičová, mimo jiné neúspěšná kandidátka na prezidenta z roku 2009.

Vláda premiérky Radičové schválila novelu tiskového zákona¹⁰⁶, která by měla začít platit 1. července 2011. Novela reaguje na výtky a sporné body, na které slovenská média upozorňovala.

Zákon omezuje právo na odpověď, nebudou ho moct využívat veřejní funkcionáři, jako například prezident, poslanci, členové vlády nebo předsedové politických stran, toto bude platit v případě, že se odpověď nevztahuje přímo k funkci zmíněných osob. Zákon zachová povinnost zveřejňovat opravy nepravdivých článků. To však má platit jen v případě, že veřejnost neuplatní právo na odpověď.

Kdo bude chtít opravný článek v novinách, bude muset nejdříve sám dokázat, že uveřejněné informace byly skutečně nepravdivé.¹⁰⁷

Změnou je také to, že vydavatel může odmítnout uveřejnit reakci v případě, že ta by byla v rozporu se zákony nebo dobrými mravy.

---

¹⁰⁶ Příloha číslo 3 (str. 59)

¹⁰⁷ Berger, Vojtěch: *Slovenská vláda změkčila přísný tiskový zákon*, Dostupné na http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/859270

9. Právo na odpověď a dodatečné sdělení v České republice

V českém prostředí upravuje institut práva na odpověď a dodatečné sdělení zákon č. 46/2000 Sb.¹⁰⁸ o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů z 22. února 2000, jinak též tiskový zákon. Český tiskový zákon neobsahuje na rozdíl od slovenské verze právo na opravu, případné nedostatky po obsahové stránce řeší v České republice institut odpovědi a dodatečného sdělení. Tyto „*dva zmíněné instituty by měly mj. zajistit vzájemné vyvážení ochrany práv zakotvených v čl. 10 a čl. 17 Listiny základních práv a svobod, tedy ochranu osobních práv na jedné straně a ochranu svobody projevu na straně druhé.*“¹⁰⁹

V bývalém tiskovém zákoně, který byl shodný s tím slovenským z roku 1966, sloužil k ochraně práv třetích osob před zveřejňováním informací v médiích institut opravy. „*Šlo o obecnou úpravu týkající se nejen tisku, ale i ostatních médií. Právní nárok na zveřejnění opravy vznikl, jestliže byl v hromadném informačním prostředku uveřejněn nepravdivý nebo pravdu zkreslující údaj, který se dotýkal cti občana nebo dobrého jména organizace, vědecké nebo kulturní instituce, anebo který se týkal činnosti státního orgánu.*“¹¹⁰ Tiskový zákon přijatý v roce 2000 pracuje pouze s právem na odpověď a na dodatečné sdělení, které se podle něj vztahuje pouze na periodický tisk. Pro elektronická média byly instituty odpovědi a dodatečného sdělení zakotveny do zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání¹¹¹.

9. 1 Paragrafová verze práva na odpověď a dodatečné sdělení

§ 10

Odpověď

(1) Jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby, anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, má tato osoba právo požadovat na vydavateli uveřejnění odpovědi.

---

¹⁰⁸ Sbírka zákonů, zákon č. 46/2000 Sb.: *Tiskový zákon*. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00046&cd=76&typ=r>

¹⁰⁹ Bartoň 2002, str. 79

¹¹⁰ Bartoň 2002, str. 79

¹¹¹ Sbírka zákonů, zákon č. 468/1991 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání <http://zakony-online.cz/?s136&q136=all>

Vydavatel je povinen na žádost této osoby odpověď uveřejnit.

(2) Odpověď se musí omezit pouze na skutkové tvrzení, kterým se tvrzení podle odstavce 1 uvádí na pravou míru nebo neúplné či jinak pravdu zkreslující tvrzení se doplňuje nebo zpřesňuje. Odpověď musí být přiměřená rozsahu napadeného sdělení, a je-li napadána jen jeho část, pak této části; z odpovědi musí být patrné, kdo ji činí.

(3) Osoba, na jejíž žádost byla vydavatelem uveřejněna odpověď podle tohoto zákona, nemůže požadovat uveřejnění další odpovědi na tuto odpověď.

§ 11

Dodatečné sdělení

(1) Jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení o trestním řízení nebo o řízení ve věcech přestupků vedeném proti fyzické osobě, anebo o řízení ve věcech správních deliktů vedeném proti fyzické nebo právnické osobě, kterou lze podle tohoto sdělení ztotožnit, a toto řízení nebylo ukončeno pravomocným rozhodnutím, má tato osoba právo požadovat na vydavateli uveřejnění informace o konečném výsledku řízení jako dodatečného sdělení. Vydavatel je povinen na žádost této osoby informaci o pravomocném rozhodnutí jako dodatečné sdělení uveřejnit.

§ 15

Výjimky z povinnosti uveřejnit odpověď a dodatečné sdělení

(1) Vydavatel není povinen uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení, jestliže

- a) uveřejněním navrženého textu by byl spáchán trestný čin nebo správní delikt,*
- b) uveřejnění navrženého textu by bylo v rozporu s dobrými mravy,*
- c) napadené sdělení, popřípadě jeho napadená část, je citací sdělení třetí osoby určeného pro veřejnost nebo jeho pravdivou interpretací a jako takové bylo označeno nebo prezentováno.*

(2) Vydavatel není povinen uveřejnit odpověď, jestliže žádost o její uveřejnění směřuje vůči sdělení uveřejněnému na základě prokazatelného předchozího souhlasu osoby, která žádost podala.

(3) Vydavatel není povinen uveřejnit dodatečné sdělení, jestliže ještě předtím, než mu byla žádost o jeho uveřejnění doručena, uveřejnil sdělení odpovídající dodatečnému sdělení z vlastního podnětu a dodržel přitom podmínky stanovené tímto zákonem.

10. Závěr

Tato bakalářská práce charakterizuje tzv. náhubkový zákon, popisuje časovou posloupnost jeho vzniku a podává reakce na jeho přijetí jak ze strany médií, tak politiků.

Nejenom česká média upozorňovala na to, že zákon významně omezí možnosti české investigativní žurnalistiky. Dnes se ale ukazuje, že stále nové kauzy se daří odhalovat i v době, kdy náhubkový zákon platí. Například Jaroslav Kmenta, jeden z nejvýznamnějších českých novinářů, který se v redakci MF Dnes zabývá investigativní žurnalistikou, říká, že i v současnosti lze pracovat s odposlechy, které nebyly použity u soudu jako důkazy. Nesmí se otisknout doslovně, ale v MF Dnes s nimi pracují a na jejich základě činní další kroky k případnému zveřejnění.¹¹²

Jak jsme ukázali, postupem času vzniklo několi návrhů, které měly zákon zmírnit. Současná vláda premiéra Petra Nečase předložila také takový návrh a koaliční většina by měla znamenat to, že ke změnám v zákoně skutečně dojde. Vynechat z této podpory změn nemůžeme ani opoziční poslance, kteří by pro novelu podle předešlých prohlášení a hlasování také jistě zvedli ruku. Z těchto důvodů můžeme tvrdit, i když v době dokončování této práce je vládní koalice v krizi a v horším případě jí hrozí konec, že existuje velká šance, aby se po více než dvou letech mohl náhubkový zákon změnit a politici novinářům náhubek sundají.

Nejde však jen o odposlechy, ale i o ochranu obětí trestných činů, toto je zcela legitimní záměr, který by měl být i podle předložených novelizací zachován. V případě, že by se obětí trestného činu stala osoba veřejně známá a činná, měl by tuto informaci nově ošetřovat institut zveřejnění ve veřejném zájmu.

Druhá část práce se věnuje slovenské mediální scéně, konkrétně tiskovému zákonu, který přijala v roce 2008 vláda premiéra Róberta Fica. Tento zákon se stal teprve prvním novodobým specializovaným zákonem pro slovenská printová média. Proto i přes nesouhlas médií hlavně s institutem na práva na opravu a odpověď, se stal zákon významným právním pramenem tamní mediální sféry. Slovenské deníky protestovaly proti zákonu prázdnými titulními stranami, které měly na chyby zákona upozornit. Podle nich byl zákon nedemokratický a omezoval svobodu slova. Jak se ale tato práce snažila ukázat, na zákon není možné nahlížet jednostraně, ale je zřejmé, že má své nesporné chyby. A tak vznikla na Slovensku s novou vládní koalicí stejně jako v případě České republiky novela, která by měla nejdiskutovanější části zákona změnit.

---

¹¹² Z osobního rozhovoru s Jaroslavem Kmentou, 15. 9. 2010 v Praze

Oba právní předpisy mají z určitého pohledu některé části společné, ovšem v základní části se zásadně liší. Za společnou můžeme označit snahu zákonodárců o ochranu občanů před možným mediálním ublížením. V náhubkovém zákoně se jedná o ochranu obětí trestných činů, v tiskovém zákoně na Slovensku o prostor, který mohou dostat občané k reakci na text uveřejněný v novinách. To co řeší slovenský zákon z roku 2008, vyřešil český tiskový zákon v roce 2000, proto je nutno podotknout, že v tomto ohledu slovenská scéna zaspala, zda za to mohou média nebo zákonodárci je jiná otázka.

Rozdílnost obou zákonů je v tom, že ten slovenský přikazuje, zatímco český zakazuje. I přes protesty slovenských médií musíme upozornit, že tiskový zákon rozvíjí demokracii v zemi, a ta stojí právě na tom, že čím víc hlasů zazní, tím lépe. Navíc novela zákona má omezit reakce politiků.

Pokud v českém předpisu pomineme ochranu obětí trestných činů a zaměříme se na omezení zveřejňování odposlechů, jedná se o zásah do demokracie a práva na informace. Vždyť média nezveřejňovala odposlechy „obyčejných“ lidí, většinou se jednalo o politické elity a státní úředníky, kteří nakládají se státním majetkem. Zde je tedy kontrola zcela neoddiskutovatelná. To, že odposlech nemůžeme považovat za jediný důkaz je zřejmé, ovšem toto je věcí soudů. Navíc média odposlechy sama nepořizovala, ale získávala je z jiných zdrojů.

Tato práce se snažila ukázat to, že obavy médií kvůli přijetí náhubkového či tiskového zákona byly mnohdy zbytečně velké. Dnes se ukazuje, že česká média pracují téměř beze změn v porovnání s dobou „bez náhubkového zákona“. Podobné je to i na Slovensku, kde se tisková média obávala zahlcení novin odpověďmi, ale jak ukázala praxe a analýza zmíněná v této práci, k žádnému dramatickému nárůstu odpovědí na Slovensku nedošlo.

11. Seznam pramenů a literatury

11. 1 Bibliografie

Bartoň, Michal: *Svoboda projevu a její meze v právu České republiky*, Praha: Linde, 2002, ISBN 80-7201-367-X

Brečka, Samuel: *Médiá v Slovenskej republike*, Trnava: Univerzita Sv. Cyrila a Metoda, 2002, ISBN 80-89034-12-8

Brečka, Samuel; Ondrášik, Branislav; Keklak Richard: *Médiá a novinári na Slovensku 2010*, Bratislava: Paneurópska vysoká škola, 2010, ISBN 978-80-89447-32-9

Chmelár, Eduard: *Formy obmedzovania slobody prejavu v demokratických krajinách*, In: Magál, Slavomír; Mistrík, Miloš; Solík, Martin: *Médiá, spoločnosť, mediálna fikcia*, Trnava: Univerzita Sv. Cyrila a Metoda, 2008, ISBN 978-80-8105-072-5

Chovanec, Jaroslav: *Nový tlačový zákon a jeho dopad na mediálny systém Slovenskej Republiky*, In: Magál, Slavomír; Mistrík, Miloš; Solík, Martin: *Médiá, spoločnosť, mediálna fikcia*, Trnava: Univerzita Sv. Cyrila a Metoda, 2008, ISBN 978-80-8105-072-5

Knap, Karel: *Ochrana osobnosti podle občanského práva*, Praha: Linde, 2004, ISBN 80-7201-484-6

Krištofová, Soňa: *Nový tlačový zákon jako prostriedok ochrany ľudských a občianskych práv a slobôd*, In: Magál, Slavomír; Mistrík, Miloš; Solík, Martin: *Médiá, spoločnosť, mediálna fikcia*, Trnava: Univerzita Sv. Cyrila a Metoda, 2008, ISBN 978-80-8105-072-5

Reifová, Irena a kolektiv: *Slovník mediální komunikace*, Praha: Portál, 2004, ISBN 80-7178-926-7

11. 2 Elektronické zdroje

Aktuálně.cz: *Kuřimská kauza: Přehledně, jak jen to jde*, 9. března 2009. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/analyzy-a-specialy/clanek.phtml?id=430002>

Aktuálně.cz: *Online ze Slovenska: Noviny budou tisknout jen reakce*, 27. března 2008. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=600813&online>

Aktualne.sk: *Slovenský parlament schválil sporný tiskový zákon*, 9. dubna 2008. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=602030>

Aktualne.sk: *Slovenský tisk ve čtvrtek protestoval. Bulvár i seriózní noviny*, 27. března 2008. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/fotogalerie/2008/03/27/slovensky-tisk-ve-ctvrtek-protestoval-bulvar-i-seriozni-noviny/foto/190971/?cid=600773>

Berger, Vojtěch: *Slovenská vláda změkčila přísný tiskový zákon*, 3. března 2011. Dostupné na http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/859270

ČTK: *'Náhubkový' zákon je u Ústavního soudu*, 7. května 2009. Dostupné na http://www.lidovky.cz/nahubkovy-zakon-je-u-ustavniho-soudu-dw1-/ln_domov.asp?c=A090507_165045_ln_domov_tai

Dudek, Petr: *Čtenáře slovenských novin čekalo překvapení: prázdné titulní stránky*, 27. března 2008. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/ctenare-slovenskych-novin-cekalo-prekvapeni-prazdne-titulni-stranky-1ky-/zahranicni.asp?c=A080326_221738_zahranicni_zra

Evropský soud pro lidská práva: *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod*. Dostupné na http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/82E3CE7F-5D3D-46EB-8C13-4F3262F9E20B/0/CZE_CONV.pdf

Fila, Lukáš: *Čo musia noviny robiť, ak sa prime tlačový zákon*, Dostupné na <http://www.sme.sk/vydania/20080327/photo/tlaczakon.pdf>

Interview CT24: *Michael Kocáb, ministr pro lidská práva a menšiny*, 19. října 2009. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095426857-interview-ct24/209411058041019/>

Kodex České televize: *Čl. 15 Respekt k soukromí*. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-15-respekt-k-soukromi/>

Kodex Českého rozhlasu: *Čl. 19 Respekt k soukromí*. Dostupné na http://www.rozhlas.cz/rada/legislativa/_zprava/kodex-ceskeho-rozhlasu--789056

Kopecký, Josef: *Poslanci nemají chuť zmírnit náhubkový zákon. Uložili ho k ledu*, 13. ledna 2010. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/poslanci-nemaji-chut-zmirnit-nahubkovy-zakon-ulozili-ho-k-ledu-pv3-/domaci.asp?c=A100113_154748_domaci_kop

Korgová, Katarína: *Politici dostanú právo na odpoveď v novinách*, 9. ledna 2008. Dostupné na <http://aktualne.centrum.sk/domov/politika/clanek.phtml?id=1149965>

MF DNES, iDNES.cz: *Co už si v novinách nepřčtete: známý herec havaroval*, 28. března 2009. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A090328_093123_media_ban

OSN: *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech*. Dostupné na <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>

OSN: *Úmluva o právech dítěte*. Dostupné na <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

OSN: *Všeobecná deklarace lidských práv*. Dostupné na <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

Pomahač, Richard: *Evropský soud pro lidská práva*, květen 2008. Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/evropsky-soud-pro-lidska-prava.aspx>

Poslanecká sněmovna: *Sněmovní tisk 443/0, část č. 1/2*, 5. volební období, 2006-2010. Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=443&ct1=0>

Poslanecká sněmovna: *Sněmovní tisk 443/4*, 5. volební období, 2006-2010. Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=443&ct1=4>

Poslanecká sněmovna: *Sněmovní tisk 815/0*, 5. volební období, 2006-2010. Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=815&CT1=0>

Poslanecká sněmovna: *Stanovisko vlády 815/1*, 5. volební období, 2006-2010. Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=54982>

Poslanecká sněmovna: *Ústavně právní výbor Usnesení č. 118*, 5. volební období, 2006-2010. Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=30660>

Poslanecká sněmovna: *Ústavně právní výbor Zápis z jednání č. 46*, 5. volební období, 2006-2010. Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=52274>

Poslanecká sněmovna: *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné na <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Poslanecká sněmovna: *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné na <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Programové prohlášení Vlády České republiky ze 4. srpna 2010, Dostupné na http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf

Raus, Daniel: *Protest slovenských novinářů*, 27. března 2008. Dostupné na http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/protest-slovenskych-novinaru--438416

Sbírka zákonů, zákon č. 140/1961 Sb.: *Trestní zákon*. Dostupné na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_zakon/cast2h3.aspx

Sbírka zákonů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: *Trestní řád*. Dostupné na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast1h4.aspx

Sbírka zákonů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním: *Trestní řád*. Dostupné na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast2h9.aspx

Sbírka zákonů, zákon č. 46/2000 Sb.: *Tiskový zákon*. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00046&cd=76&typ=r>

Sbírka zákonů, zákon č. 468/1991 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání Dostupné na <http://zakony-online.cz/?s136&q136=all>

Sbírka zákonů, zákon č. 52/2009. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/priloha/text-zakona-cz.pdf>

Tisková konference po jednání vlády, 12. ledna 2011, Dostupné na <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-odsouhlasila-zmirneni-dopadu-tzv--nahubkoveho-zakona-79890/>

Úřadu vlády ČR: *Lisabonská smlouva*. Dostupné na http://www.euroskop.cz/gallery/49/14956-lisbonne_2.pdf

Usnesení Stálé komise Senátu pro ochranu soukromí, 9. prosince 2008, Dostupné na <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=48948>

Ústavní soud České republiky: *Návrh na zrušení*, 14. května 2009. Dostupné na <http://www.concourt.cz/clanek/388>

Vaca, Jan; Šťastný, Jiří: *Novela trestního řádu omezuje svobodu médií, tvrdí kritici*, 4. listopadu 2008. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A081104_195652_media_lpo

Vezenipronovinare.cz, Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/>

Vezenipronovinare.cz: *Co už nesmí vyjít*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/co-uz-nesmi-vyjit/>

Vezenipronovinare.cz: *Dopis šéfredaktorů českých médií prezidentu republiky Václavu Klausovi*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/sefredaktori-prezidentovi.html>

Vezenipronovinare.cz: *Dopis šéfredaktorů českých médií vedení Senátu, druhé komory českého Parlamentu*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/sefredaktori-senatu.html>

Vezenipronovinare.cz: *Dopis unie vydavatelů*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/priloha/dopis-poslancum-wpfd.pdf>

Vezenipronovinare.cz: *Nejmenovaný vládní činitel zfackován*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/co-uz-nesmi-vyjit/cinitel-zfackovan.html>

Vezenipronovinare.cz: *Odpověď prezidenta republiky Václava Klause šéfredaktorům českých médií*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/prezident-sefredaktorum.html>

Vezenipronovinare.cz: *Otevřený dopis českým médiím prezidentu Obamovi a představitelům EU u příležitosti jejich pražského summitu*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/otevreny-dopis-obamovi.html>

Vezenipronovinare.cz: *Prohlášení Asociace evropských vydavatelů novin*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/ENPA-prohlaseni.html>

Vezenipronovinare.cz: *Prohlášení Reportérů bez hranic: svoboda tisku ohrožena navrženou novelou o odposleších*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/RWB-prohlaseni.html>

Vezenipronovinare.cz: *Protest sportovních novinářů*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/dopisy-a-protesty/protest-sportovnich-novinaru.html>

Vezenipronovinare.cz: *Stručná historie náhubkového zákona*. Dostupné na <http://vezenipronovinare.cz/CZ/jak-vznikl-zakon/>

Vilček, Ivan: *Slovenské deníky vyšly s bílou stranou, bojí se o svobodu slova*, 27. března 2008. Dostupné na <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/136201-slovenske-deniky-vysly-s-bilou-stranou-boji-se-o-svobodu-slova.html>

Závozdá, Petr: *Náhubkový zákon: Co už nemáte vědět o politicích*, 30. března 2009. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/domaci/soudy-a-pravo/clanek.phtml?id=633367>

Závozdá, Petr: *Zneužití obětí a zákona*, 1. dubna 2009. Dostupné na <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/redakce-aktualne.php?itemid=6258>

Zbierka zákonov, zákon č. 167/2008 Zb.: *Tlačový zákon*. Dostupné na <http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=208165&FileName=zz2008-00167-0208165&Rocnik=2008>

Zbierka zákonov: zákon č. 81/1966 Zb.: *Zákon o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch*. Dostupné na <http://www.culture.gov.sk/umenie/legislativa/zakony/81/1966>

Zelenayová, Eva: *Pomýlená diskusia*, květen 2008. Dostupné na <http://www.extraplus.sk/content/view/753/pomylena-diskusie>

Poslední kontrola všech citací proběhla 26. dubna 2011.

11. 3 Jiné zdroje

E-mailová korespondence s Janem Osúchem, mluvčím vlády premiéra Petra Nečase, 20. 3. 2011

E-mailová korespondence s Michalem Musilem, zástupcem šéfredaktora MF Dnes, 8. 4. 2011

E-mailová korespondence se Zuzanou Krútkou, bývalou předsedkyní Slovenského syndikátu novinářů, 23. 11. 2010

Konzultace s Olgou Pouperovou, odborný asistent na Katedře práva správního a správní vědy, Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 5. 4. 2011

Osobní rozhovor s Jaroslavem Kmentou, 15. 9. 2010 v Praze

Sport magazín: *Korupční superskandál!*, str. 10., 3. května 2004, ISSN 1214-3677

Příloha číslo 1

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva

RADIO TWIST, A.S. - Slovakia (No 62202/00)

Judgment 19.12.2006 [Section IV]

Facts: At the relevant time the applicant company was broadcasting on five frequencies in Slovakia and had a daily audience of more than 400,000 listeners. In 1996 it broadcast, in the news programme “Journal”, the recording of a telephone conversation between the State Secretary at the Ministry of Justice and the Deputy Prime Minister which the station had received from an unknown source. The recording was accompanied by a commentary by the applicant company's journalist. The dialogue related to the recent power struggle between two political groups with an interest in the privatisation of a major national insurance provider. The State Secretary subsequently filed a civil action against the applicant company for protection of his personal integrity. A district court ordered the company to offer the plaintiff a written apology and to broadcast that apology within 15 days. The company was further ordered to pay compensation for damage of a non-pecuniary nature as well as to reimburse the plaintiff's legal costs. A regional court upheld that judgment.

Law: There is little scope in the Convention for restrictions on political speech or on debate on questions of public interest. Moreover, the limits of acceptable criticism are wider as regards a public figure, such as a politician, than as regards a private individual. The Court could not accept the domestic courts' argument that the telephone conversation was private in nature and, therefore could not be broadcast. The telephone conversation in question was between two high-ranking government officials and its context and content were clearly political. Questions concerning management and privatisation of State-owned enterprises undoubtedly and by definition represented a matter of general interest, even more so in periods of political and economic transition. The domestic courts had attached decisive importance to the fact that the recording had been obtained by unlawful means. They had concluded that the fact that such a recording had been broadcast had constituted of itself a violation of the plaintiff's right to protection of his personal integrity. The Court noted however that at no stage was it alleged that the applicant company or its employees or agents had been in any way liable for the recording or that its journalists had transgressed the criminal law when obtaining or broadcasting it. No investigation into the circumstances of the making of the impugned audio recording had been carried out at the domestic level.

Moreover, it was not established before the domestic courts that the recording had contained

any untrue or distorted information or that the information and ideas expressed in connection with it by the applicant company's commentator had occasioned any particular harm to the plaintiff's personal integrity and reputation. Neither was the Court convinced that the mere fact that the recording had been obtained by a third person contrary to law could deprive the broadcasting company of its protection under Article 10. Finally, there was no indication that the journalists of the applicant company had acted in bad faith or that they had pursued any objective other than reporting on matters which they felt obliged to make available to the public. The interference with the applicant company's right to impart information therefore neither corresponded to a pressing social need, nor was it proportionate to the legitimate aim pursued. It thus was not "necessary in a democratic society".

Conclusion: violation (unanimously).

DENNÍK SME

***

Štvrtok

27. 3. 2008

Cena 15 Sk ■ 15 Kč

Číslo 72 ■ Ročník 16

www.sme.sk

Placeholder text for the newspaper page, consisting of multiple lines of small, illegible text.

ODPOVEĎ

Sedem hriechov tlačového zákona

Chcete, aby vaše obľúbené noviny nerobili redaktori, ale niekto iný? K tomu smeruje nový tlačový zákon z dielne vládnej koalície. Vytvára nezmyselné široký priestor pre právo a odpoveď, tým hrubo zasahuje do redakčnej práce, porušuje demokratické zásady, práva občanov a slobodu tlače.

1. Dáva právo na odpoveď aj pri pravdivých informáciách.
2. Dáva právo aj na opravu informácií, ktoré nikomu neublížili.
3. Umožňuje dvojitú sankciu - povinnosť uverejniť opravu i odpoveď.
4. Vydavateľ je zodpovedný aj za odpovede, ktoré porušujú zákon a dobré mravy, čo môže vyvolať reťaz žiadostí o odpoveď.
5. Právo na odpoveď majú aj štátne a iné verejné organizácie, čo podľa medzinárodných organizácií vytvára možnosť zneužitia.
6. Redakcia nesmie reagovať na odpoveď, čo je protištatutné.
7. Vydavateľ nemôže odpoveď

odmietnuť, inak mu hrozí peňažný trest až 150-tisíc korún.

Nechceme vydávať noviny, ktoré čitateľa nezaujímajú a porušujú jeho práva.

Preto považujeme za nevyhnutné využiť na protest prvé stránky našich novín. Spolu s ostatnými denníkmi sme sa k tomu odhodali po viac než desiatich rokoch, keď sme sa za vlády Vladimíra Mečiara bielymi stránkami bránili voči útokom proti tlači.

Výšení poslanci, veľká časť vašich voličov sú naši čitateľa. Nedovoľte, aby bol prijatý tlačový zákon, ktorý smeruje proti nim.

Příloha číslo 3

Návrh novely zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon).

NÁVRH

Zákon

z 2011

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) a ktorým sa mení zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 4 odsek 2 znie:

„(2) Vydavateľ a periodickej tlače a tlačovú agentúru môže od povinnosti podľa odseku 1 oslobodiť udelením súhlasu len fyzická osoba, ktorá informáciu poskytla. Po smrti tejto osoby patrí právo udeliť súhlas blízkym osobám⁶⁾; súhlas nie je platný, ak čo len jedna blízka osoba písomne vyslovila nesúhlas. Ak niet blízkych osôb, povinnosť podľa odseku 1 zaniká.“

2. V § 5 ods. 2 písm. a) sa slová „orgán verejnej moci, ním zriadená rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia“ nahrádzajú slovami „ústavný činiteľ, predstaviteľ orgánu verejnej moci, rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zriadená orgánom verejnej moci“.

3. V § 5 ods. 3 sa za slová „zverejnenej v“ vkladajú slová „oprave, odpovedi, dodatočnom oznámení“.

4. V § 6 sa vypúšťa odsek 3.

5.

Doterajší odsek 4 sa označuje ako odsek 3.

6. V § 7 odsek 6 znie:

„(6) Vydavateľ periodickej tlače a tlačová agentúra nie sú povinní uverejniť opravu, ak

a) žiadosť o uverejnenie opravy nemá náležitosti podľa odseku 3,

- b) môžu dokázať pravdivosť skutkového tvrdenia, o ktorého opravu sa žiada,
- c) predtým, ako im bola doručená žiadosť o uverejnenie opravy, uverejnili opravu z vlastného podnetu alebo na žiadosť niektorej z osôb uvedených v § 10 ods. 4 a dodržali pritom podmienky ustanovené týmto zákonom na uverejnenie opravy,
- d) by bol uverejnením opravy spáchaný trestný čin, priestupok, iný správny delikt alebo by jej uverejnenie bolo v rozpore s dobrými mravmi,
- e) by uverejnenie opravy bolo v rozpore s právami a právom chránenými záujmami tretej osoby.“.

7. V § 8 ods. 1 sa za slovo „obsahuje“ vkladajú slová „nepravdivé, neúplné alebo pravdu skresľujúce“ a slová „právo na opravu tým nie je dotknuté“ sa nahrádzajú slovami „uverejnením odpovede zaniká vo vzťahu k tomu istému skutkovému tvrdeniu právo na opravu.“.

8. V § 8 sa za odsek 1 vkladajú nové odseky 2 a 3, ktoré znejú:
 „(2) Právo žiadať uverejnenie odpovede nemá verejný funkcionár, ak ide o skutkové tvrdenie súvisiace s výkonom jeho funkcie.

(3) Verejný funkcionár na účely tohto zákona je

- a) prezident Slovenskej republiky,
- b) poslanec Národnej rady Slovenskej republiky,
- c) poslanec Európskeho parlamentu, ktorý bol zvolený na území Slovenskej republiky,
- d) člen vlády Slovenskej republiky,
- e) štátny tajomník,
- f) predseda, vedúci alebo riaditeľ ostatného ústredného orgánu štátnej správy,
- g) starosta,
- h) primátor,
- i) predseda vyššieho územného celku,
- j) poslanec orgánu územnej samosprávy,
- k) predseda politickej strany alebo politického hnutia a podpredseda politickej strany alebo politického hnutia.“.

Doterajšie odseky 2 až 6 sa označujú ako odseky 4 až 8.

9. V § 8 ods. 5 druhej vete sa za slová „v čom“ vkladajú slová „je skutkové tvrdenie nepravdivé, neúplné alebo pravdu skresľujúce a v čom“.

10. V § 8 odsek 8 znie:
 „(8) Vydavateľ periodickej tlače a tlačová agentúra nie sú povinní uverejniť odpoveď, ak

- a) žiadosť o uverejnenie odpovede nemá náležitosti podľa odseku 5,
- b) odpoveď smeruje proti skutkovému tvrdeniu obsiahnutému vo vyjadrení žiadateľa o uverejnenie odpovede, ak sa jeho spracovaním pre uverejnenie nezmenil ani neskreslil jeho pôvodný obsah,
- c) uverejnili odpoveď na žiadosť niektorej z osôb uvedených v § 10 ods. 4 a dodržali pritom podmienky ustanovené týmto zákonom na uverejnenie odpovede,

- d) by bol uverejnením odpovede spáchaný trestný čin, priestupok, iný správny delikt alebo by jej uverejnenie bolo v rozpore s dobrými mravmi,
- e) by uverejnenie odpovede bolo v rozpore s právami a právom chránenými záujmami tretej osoby.“.

11. V § 9 ods. 6 písm. b) sa slová „ods. 5“ nahrádzajú slovami „ods. 4“.

12. V § 9 sa odsek 6 dopĺňa písmenami c) a d), ktoré znejú:

„c) by bol uverejnením dodatočného oznámenia spáchaný trestný čin, priestupok, iný správny delikt alebo by jeho uverejnenie bolo v rozpore s dobrými mravmi,

d) by uverejnenie dodatočného oznámenia bolo v rozpore s právami a právom chránenými záujmami tretej osoby.“.

13. V § 10 sa vypúšťa odsek 4.

Doterajší odsek 5 sa označuje ako odsek 4.

14. § 10 sa dopĺňa odsekmi 5 a 6, ktoré znejú:

„(5) Na doručovanie žiadostí podľa § 7 až 9 sa primerane vzťahujú ustanovenia § 48 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku.

„(6) Rovnocenným miestom podľa § 7 ods. 5, § 8 ods. 7 a § 9 ods. 5 sa rozumie aj miesto vo vydaní periodickej tlače alebo v agentúrnom spravodajstve, ktoré vydavateľ alebo tlačová agentúra vopred vyhradí, zreteľne označí a odlíši od ostatného obsahu vydania periodickej tlače alebo agentúrneho spravodajstva za účelom pravidelného uverejňovania opráv, odpovedí a dodatočných oznámení.“.

15. V § 12 ods. 1 sa suma „50 000 Sk“ nahrádza sumou „1 660 eur“.

16. V § 12 ods. 2 písm. a) sa suma „30 000 Sk“ nahrádza sumou „995 eur“ a vypúšťajú sa slová „alebo 3“.

17. V § 12 ods. 2 písm. b) sa suma „10 000 Sk“ nahrádza sumou „331 eur“.

18. V § 12 ods. 3 sa suma „30 000 Sk“ nahrádza sumou „995 eur“ a slová „ods. 4“ nahrádzajú slovami „ods. 3“.

19. Za § 13 sa vkladá § 13 a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 13a

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júla 2011

Súdne konanie o návrhu podanom podľa § 10 ods. 2, začaté pred 1. júlom 2011, ktorého súčasťou je aj návrh na priznanie primeranej peňažnej náhrady podľa § 10 ods. 4 účinného do 30. júna 2011, súd dokončí podľa doterajších predpisov.“

Čl. II

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení zákona č. 147/2001Z. z., zákona č. 206/2002 Z. z., zákona č. 289/2005 Z. z., zákona č. 95/2006 Z. z., zákona č. 121/2006 Z. z., zákona č. 13/2007 Z. z., zákona č. 220/2007 Z. z., zákona č. 343/2007 Z. z., zákona č. 654/2007 Z. z., zákona č. 167/2008 Z. z., zákona č. 287/2008 Z. z., zákona č. 516/2008 Z. z., zákona č. 77/2009 Z. z., zákona č. 318/2009 Z. z., zákona č. 498/2009 Z. z. a zákona č. 532/2010 Z.z. sa mení takto:

1. V § 15c odsek 2 znie:

„(2) Vysielateľ a môže od povinnosti podľa odseku 1 oslobodiť udelením súhlasu len fyzická osoba, ktorá informáciu poskytla. Po smrti tejto osoby patrí právo udeliť súhlas blízkym osobám⁶⁾; súhlas nie je platný, ak čo len jedna blízka osoba písomne vyslovila nesúhlas. Ak niet blízkych osôb, povinnosť podľa odseku 1 zaniká.“

2. V § 21 ods. 9 písmená a) a b) znejú:

„a) by sa odvysielaním navrhnutého textu spáchal trestný čin, priestupok, iný správny delikt alebo by odvysielanie navrhnutého textu bolo v rozpore s dobrými mravmi,

b) by odvysielanie navrhnutého textu bolo v rozpore s právami a právom chránenými záujmami tretej osoby,“.

3. V § 21 ods. 9 sa vypúšťa písmeno c).

Doterajšie písmená d) a e) sa označujú ako písmená c) a d).

4. § 76e znie:

„§ 76e

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe.“

5. Názov prílohy znie:

„ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE.“

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júla 2011.